

Coastal States' Deterrence Against Chinese Power in the South China Sea

Hamid dorj

Corresponding author, PhD student in International Relations, University of Guilan, Rasht, Iran. E-mail: hamid.dorj@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Paper

Article history:
Received: 22 December 2025
Received in revised form: 8
February 2026
Accepted: 20 February 2026

Keywords:
China,
South China Sea,
Security,
Deterrence,
Defensive Realism.

ABSTRACT

China has important strategic interests in the South China Sea. This has led Beijing not only to build naval bases and modernize its military forces, but also to expand its sphere of influence in the South China Sea and surrounding waters. China's assertive behavior and militarization of the South China Sea waters pose a strategic threat to coastal states and the United States, which has prompted these states and the United States to respond by reducing Beijing's power in East Asia. The main question of the present research is presented as follows: What strategy are coastal states pursuing to deter China's increasing power in the South China Sea? The hypothesis of the article is that since China has claims of ownership and exclusive sovereignty over resources in the South China Sea, the country has, with the aim of protecting its national interests, undertaken the construction of artificial islands and sought to equip these islands with missile depots and silos, which, in addition to increasing Beijing's regional power and its control and sovereignty over more waters, is considered a strategic threat to coastal countries and the United States. Meanwhile, China's neighboring countries, in their opposition and strong reaction to the militarization of the South China Sea waters, have called for a broader presence of Washington in the region to prevent Beijing's increase in power and rebalance its power in East Asia. The results of this research show that, given that China has important and strategic interests in the South China Sea, this country has resorted to creating artificial islands and military bases in this region in order to protect its interests. These actions of China are considered a strategic threat to coastal countries and the United States. Therefore, by expanding its presence in the region and establishing relations with its allies, the United States has sought to prevent the power equations from changing in favor of China in East Asia, which could lead to a decrease in Beijing's power and isolation in the region. The descriptive-analytical method was used to analyze the research data. The data and information were collected through library sources and internet.

Cite this article: dorj, H. (2025). Coastal States' Deterrence Against Chinese Power in the South China Sea. *New Geopolitics Research*, 2 (2), 205-229.

© The Author(s).

Publisher: Lorestan University.

DOI: <https://doi.org/10.22034/nrpg.2.2.12>

Introduction

The country's economic, political, and military growth and development have been expanded with the adoption of the Open Door Policy in the 1970s; in such a way that the country has become one of the leading players in the international system today. In addition, China's economic power has greatly accelerated the process of military construction and modernization, which has greatly strengthened the military capabilities of the People's Liberation Army to face any potential threat to its core interests. The development of China's economic and military power is changing the structure of regional security, which could lead to increased threats to the coastal countries of the South China Sea. Also, the increase in China's naval power in this water area challenges the dominant power of the United States in the region, which is also a security threat for Washington, which considers itself the sole hegemon of the international system and has many security interests in this region. Therefore, this issue has prompted the United States to seek to respond and create a balance against China's rise in the region by being present in the Asia-Pacific and developing relations with coastal countries.

Method

This research describes, studies, and analyzes what a phenomenon, considered as the topic of inquiry, is. Therefore, this research is a "descriptive-analytical" research in terms of its method. Given the nature of the research topic, the data and research information are also collected through library sources and internet.

Results

The South China Sea is of great importance to the countries of the world not only because of its geographical and geopolitical location, but also because of its trade routes, as it acts as a chokepoint between the Indian Ocean and the Western Pacific Ocean. The multiple importance of this maritime region has played an important role for China, and this role is expected to increase in strengthening China's trade and commerce and meeting its energy and livelihood needs. The Chinese government claims sovereignty over the islands in the South China Sea and the waters surrounding them, and the basis for its claims is that it was the first country to discover and use its resources. Moreover, China is the first country to exercise its sovereignty in a continuous and continuous manner in the region. Land reclamation, or the construction of artificial islands in the Paracel and Spratly Islands in the South China Sea, raises China's territorial claims as a legal matter and improves China's ability to control the region.

China is steadily increasing its capabilities to compete with the United States' presence in the region in the future. However, China's white papers on national defense and military strategy have long been criticized for their lack of transparency and support when addressing the country's defense policy or military modernization. Therefore, observers are forced to rely on other sources to gauge China's true strategic intentions, whether as a revisionist state or a security-oriented state, as neither of these intentions has been met since 2015. An assessment of the available white papers on this subject reveals that the Chinese government continues to emphasize building a military capable of winning, defending sovereignty and territorial interests, and making use of the advanced information and communications technology. These recurring themes are linked to the prevailing insecurity in the security dilemma and the continued presence and influence of the United States in the region. The maritime nature of the dispute depends on the ability to project power. Therefore, China's potential for greater power and, consequently, increased security, depends on its current military capabilities in the South China Sea. As briefly discussed, any effort to increase its own security increases the insecurity of others. This has led to similar actions by other claimants to maintain regional stability.

China's aggressive behavior has forced littoral states to increase their defense budgets and enhance their naval capabilities as a way to maintain their presence in the region.

Conclusions

China's growing economic and military power and political influence in East Asia have raised concerns and suspicions among some of its neighbors as well as Washington. The dispute and tension over sovereignty claims in the South China Sea have increased significantly in the past few years. China has taken a more assertive stance on its claims by elevating it to a core interest, strengthening fisheries law enforcement, and establishing civilian and military facilities on disputed islands and waters. Its growing assertiveness over its sovereignty and maritime rights in the South China Sea is a major challenge to the status quo in the region. Meanwhile, Pentagon policymakers have adopted a policy that is geared toward advancing U.S. interests in the South China Sea, and in particular, aims to contain China's rising power, which threatens the United States' position and standing in global affairs. Therefore, in order to weaken China's growing influence and power in the Asia-Pacific region, Washington is seeking to form a regional pact and alliance with the coastal countries of the South China Sea against China, and in this regard, it is taking steps to isolate Beijing in the region.

بازدارندگی کشورهای ساحلی در برابر قدرت چین در دریای چین جنوبی

حمید درج ✉

نویسنده مسئول، دانش‌آموخته دکتری روابط بین‌الملل، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. رایانامه: hamid.dorj@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۰۱</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۱۹</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۰۱</p> <p>کلیدواژه‌ها: چین، دریای چین جنوبی، امنیت، بازدارندگی، رئالیسم تدافعی.</p>	<p>چین دارای منافع استراتژیک و مهمی در دریای چین جنوبی است. این موضوع باعث شده تا پکن نه تنها اقدام به ساخت پایگاه‌های دریایی و مدرن‌سازی نیروهای نظامی خود نماید؛ بلکه قلمروی نفوذ خود را در دریای چین جنوبی و آب‌های پیرامونی نیز گسترش دهد. رفتار قاطعانه چین و نظامی‌سازی آب‌های دریای چین جنوبی، تهدیدی استراتژیک برای کشورهای ساحلی و ایالات متحده محسوب می‌شود که این امر باعث واکنش این کشورها و حضور گسترده واشنگتن در منطقه جهت ایجاد بازدارندگی در مقابل قدرت پکن در شرق آسیا شده است. سؤال اصلی پژوهش این است که کشورهای ساحلی برای ایجاد بازدارندگی در برابر قدرت چین در دریای چین جنوبی دست به چه اقداماتی زده‌اند؟ یافته‌های مقاله این است که کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی، در پاسخ به ادراک تهدید فزاینده از قدرت‌نمایی دریایی چین، راهبرد بازدارندگی خود را عمدتاً در قالب موازنه بیرونی تدافعی و از طریق ائتلاف‌سازی گزینشی و سلسله‌مراتبی با ایالات متحده آمریکا دنبال می‌کنند. شدت و ترکیب این راهبرد، تابع مستقیمی از میزان ادراک تهدید هر کشور و محاسبه هزینه-فایده ناشی از تقابل با چین است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد؛ چین به دلیل منافع راهبردی خود در دریای چین جنوبی، اقدام به احداث جزایر مصنوعی و ایجاد پایگاه‌های نظامی کرده است. این اقدامات به‌عنوان تهدیدی استراتژیک برای کشورهای ساحلی و ایالات متحده تلقی می‌شود. در این میان، ایالات متحده با تقویت حضور منطقه‌ای و گسترش همکاری با هم‌پیمانان خود، در صدد جلوگیری از تغییر معادلات قدرت به نفع چین در شرق آسیا برآمده که این موضوع می‌تواند منجر به تضعیف جایگاه و انزوای پکن در منطقه شود. برای تحلیل داده‌های پژوهش از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات نیز کتابخانه‌ای و اینترنتی است.</p>

استناد: درج، حمید. (۱۴۰۴) بازدارندگی کشورهای ساحلی در برابر قدرت چین در دریای چین جنوبی، *پژوهش‌های نوین سیاست جغرافیایی*، ۲ (۲)، ۲۰۵-۲۲۹.

DOI: <https://doi.org/10.22034/nrpg.2.2.12>

ناشر: دانشگاه لرستان

مقدمه

رشد سریع اقتصادی چین در دهه‌های گذشته، سبب شده است تا پکن نقش سیاسی بیشتری در امور جهانی ایفاء کند. این کشور تا قبل از دهه ۱۹۷۰ میلادی قابلیت و نظامی چشمگیری برای بر هم زدن توازن قوا در منطقه آسیا-پاسفیک نداشت؛ اما با تغییرات و انتقال قدرت و تغییر رهبران و نیز تغییراتی که در سیاست خارجی این کشور به وجود آمد؛ رفته رفته بر قدرت و نفوذ این کشور در منطقه و نظام بین‌الملل افزوده شد. رشد و توسعه اقتصادی، سیاسی و نظامی این کشور با اتخاذ سیاست درهای باز در دهه ۱۹۷۰ میلادی رو به گسترش نهاد؛ به گونه‌ای که این کشور امروزه به یکی از بازیگران مطرح در نظام بین‌الملل تبدیل شده است. علاوه بر این، قدرت اقتصادی چین به شدت فرایند ساخت و نوسازی نظامی را تسریع کرد که به خوبی ظرفیت‌های نظامی ارتش آزادی‌بخش خلق را برای رویارویی با هرگونه تهدید بالقوه علیه منافع اصلی خود تقویت کرد (Groten, 2019: 56). تلاش‌های مداوم چین برای ایجاد و نظامی کردن جزایر مصنوعی در دریای چین جنوبی و قاطعیت فزاینده این کشور، نگرانی‌های امنیتی را در میان سایر کشورهای منطقه و بین‌الملل افزایش داده است. دولت چین برای این منظور، جزایر مرجانی و صخره‌ای را به جزایر مصنوعی با استحکامات نظامی تبدیل کرده و حضور نیروی دریایی خود را در منطقه با هدف توسعه قدرت و نفوذ منطقه‌ای پکن گسترش داده است. این کشور فرودگاه‌ها، بنادر و زیرساخت‌های دیگر را در جزایر مصنوعی ساخته و آن‌ها را به نقاط استراتژیک جدیدی برای حفاظت از امنیت مسیرهای دریایی خود و اعمال حاکمیت خود بر دریای مورد مناقشه چین جنوبی تبدیل کرده است (O'Rourke, 2023: 68). با توجه به اهمیت ژئوپلیتیک، ژئواکونومیک و ژئواستراتژیک این منطقه، تسلط چین در دریای جنوبی چین به طور قابل توجهی امنیت اقتصادی، انرژی و ملی آن را تحکیم خواهد کرد. علاوه بر این، حاکمیت چین بر دریای جنوبی چین، ضمن محدود کردن قلمروی قدرت کشورهای ساحلی، محیط استراتژیک آن را بهبود خواهد بخشید که این امر می‌تواند کمک شایانی به توسعه نفوذ و قدرت دریایی چین در دریای چین جنوبی و آب‌های اطراف آن نماید. پکن ادعا می‌کند که تقریباً سراسر آب‌های پهناور دریای جنوبی چین متعلق به این کشور است و در سال‌های گذشته برای تسلط بر این آب‌های غنی از منابع طبیعی تلاش‌های خود را افزایش داده است (Dinh, 2019: 30-33). توسعه قدرت اقتصادی و نظامی چین در حال تغییر ساختار امنیت منطقه‌ای است که این امر می‌تواند به افزایش تهدیدات برای کشورهای ساحلی و ایالات متحده منجر شود.

بر اساس نظریه رئالیسم تدافعی، دولت‌ها به دنبال توسعه تهاجمی قدرت خود نیستند؛ بلکه به حفظ موجودیت و بقا خود می‌اندیشند. در این رابطه، افزایش قدرت نظامی چین به عنوان تهدیدی برای امنیت سایر کشورها تلقی شده و منجر به افزایش تسلیحات و تنش در منطقه می‌شود. این وضعیت باعث شده تا کشورهای ساحلی اقدام به ایجاد شبکه‌ای توازن ساز در برابر قدرت چین نمایند و از این طریق، معادلات منطقه را به نفع خود تغییر دهند. افزایش قدرت دریایی چین در دریای چین جنوبی، نیز قدرت مسلط ایالات متحده در منطقه را به چالش می‌کشد که این مسأله برای واشنگتن که خود را تنها هژمون نظام بین‌المللی می‌داند و دارای منافع امنیتی فراوانی در این منطقه است؛ نیز تهدیدی امنیتی محسوب می‌شود. لذا سیاست ایالات متحده برای جلوگیری از ظهور چین به عنوان یک هژمون منطقه‌ای در آسیا-اقیانوسیه، توسعه حضور خود در منطقه و حمایت از متحدان منطقه‌ای است؛ تا از این رهگذر، با بر عهده گرفتن نقش توازن‌بخش، مانع از خیزش و تسلط پکن بر منطقه شود؛ بنابراین، سؤال اصلی پژوهش این است که کشورهای ساحلی برای ایجاد بازدارندگی در برابر قدرت چین در دریای چین جنوبی دست به چه اقداماتی زده‌اند؟ این نوشتار نیز بر اساس نظریه رئالیسم تدافعی شکل گرفته است.

پیشینه پژوهش

راجع به سیاست‌ها و اقدامات کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی در قبال چین، تا کنون پژوهش‌های زیادی انجام گرفته است که در ادامه صرفاً به چند نمونه از آن‌ها که ارتباط بیشتری با موضوع بحث پژوهش حاضر دارد؛ پرداخته می‌شود.

صبوری و قیاسی (۱۳۹۳)، در مقاله‌ای با نام «تحولات ژئوپلیتیک دریای جنوبی چین و راهبرد بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای: آثار و پیامدها»؛ استدلال می‌کنند که افزایش قدرت چین، ورود بازیگران متوسط منطقه‌ای و نیز قدرت‌های فرامنطقه‌ای همزمان با تحولات ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیکی دریای جنوبی چین در سال‌های اخیر منجر به افزایش ادعای حاکمیت ارضی بازیگران نسبت

به این دریا و تلاش برای افزایش نفوذ و کنترل بر این دریا در جهت دستیابی به منابع موجود آن شده است که این مسأله بستر تشدید تنش‌ها و افزایش بی‌ثباتی در منطقه را فراهم نموده است.

مِهکویی و شعبانی (۱۳۹۸)، در مقاله‌ای تحت عنوان «واکاوی دلایل ساخت جزایر مصنوعی توسط چین در دریای جنوبی چین»؛ بیان می‌دارند که دولت چین در دریای جنوبی چین با ساخت جزایر مصنوعی به دنبال قلمروخواهی دریایی، سیطره و حاکمیت بر آب‌های بیشتری است و ورای حقوق بین‌الملل دریاها عمل می‌کند. همچنین این مسأله باعث شکل‌گیری اختلافاتی در سطح منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شده است.

کیم^۱ (۲۰۱۵)، در مقاله‌ای با نام «اختلافات سرزمینی در دریای چین جنوبی؛ پیامدهای امنیتی در آسیا و فراتر از آن»؛ به تجزیه و تحلیل تغییرات و تداوم سیاست چین در قبال مناقشات ارضی در دریای چین جنوبی، چشم‌انداز حل و فصل مسالمت‌آمیز منازعات و همچنین پیامدهای امنیتی بیشتر این موضوع برای روابط چین و آمریکا و آینده برتری آمریکا در آسیا می‌پردازد.

ژانگ^۲ (۲۰۱۷)، در مقاله‌ای با نام «تفکر چینی در مورد دریای چین جنوبی و آینده امنیت منطقه‌ای»؛ بیان می‌دارد که در حال حاضر سه مکتب فکری بر بحث‌های چینی تسلط دارند. عمل‌گراها می‌خواهند از حاکمیت معقول چین و حقوق دریایی در منطقه با اختلال محدود در ثبات منطقه محافظت کنند. تندروها می‌خواهند این حقوق را به حداکثر برسانند و کنترل چین را بر این منطقه برقرار کنند. میانه‌روها، با درک نیاز به حمایت از حقوق، بر اهمیت حمایت از کشورهای آسیای جنوب شرقی برای کمک به قدرت‌یابی چین در منطقه تأکید می‌کنند.

گروتن^۳ (۲۰۱۹)، در کتابی تحت عنوان «چگونه احساسات در روابط بین‌الملل اهمیت دارد: اختلافات چین و دریای چین جنوبی»؛ اذعان می‌دارد که انتظارات جمعی احترام و تجربیات بی‌احترامی به دیگر بازیگران از سوی طرف چینی، اساساً ترجیحات سیاست و فرآیندهای تصمیم‌گیری از سوی مقامات پکن را شکل می‌دهد و این موضوع آینده دریای چین جنوبی را تعیین می‌کند. وو^۴ (۲۰۲۰)، در مقاله‌ای تحت عنوان «جلوگیری از رویارویی و درگیری در دریای چین جنوبی»؛ بیان می‌دارد که اقدامات یک‌جانبه‌گرایانه چین، ویتنام، مالزی، اندونزی و حتی فیلیپین در دوران پس از دوترته باعث ایجاد تنش‌ها در دریای چین جنوبی خواهد شد. مذاکرات بر سر منشور رفتار در دریای چین جنوبی ممکن است با موانع غیرمنتظره‌ای روبه‌رو شود. اختلافات حقوقی مرتبط ممکن است دوباره برجسته شود و به سطح بین‌المللی بکشد. نوآوری و تازگی مقاله حاضر این است که پژوهش‌های قبلی عمدتاً با تکیه بر نظریه‌های ژئوپلیتیک و موازنه تهدید انجام شده‌اند؛ ولی نوشتار پیش‌رو در تلاش است تا از زاویه رئالیسم تدافعی به موضوع رفتار و سیاست خارجی کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بپردازد.

روش پژوهش

در این پژوهش به توصیف، مطالعه و تجزیه و تحلیل آنچه هست؛ پرداخته می‌شود؛ بنابراین، این تحقیق از لحاظ روش اجرا از نوع تحقیقات «توصیفی-تحلیلی» است. با عنایت به ماهیت موضوع مورد پژوهش، روش گردآوری داده‌ها و اطلاعات تحقیق نیز به شیوه کتابخانه‌ای و اینترنتی است.

مبانی نظری

رئالیسم تدافعی

نظریه رئالیسم تدافعی^۵ برخلاف واقع‌گرایی کلاسیک بر این باور است که نظام بین‌الملل آنارشیک فقط در شرایط خاص انگیزه‌های توسعه‌طلبی را برای دولت‌ها فراهم می‌آورد. معمای امنیتی ناشی از این نظام موجب شده است دولت‌ها نسبت به نیات آینده یکدیگر و قدرت نسبی آن‌ها با احتیاط رفتار کنند. رئالیسم تدافعی به رابطه میان آنارشی و ملزومات نظام بین‌الملل از یک‌سو و رفتار دولت‌ها از

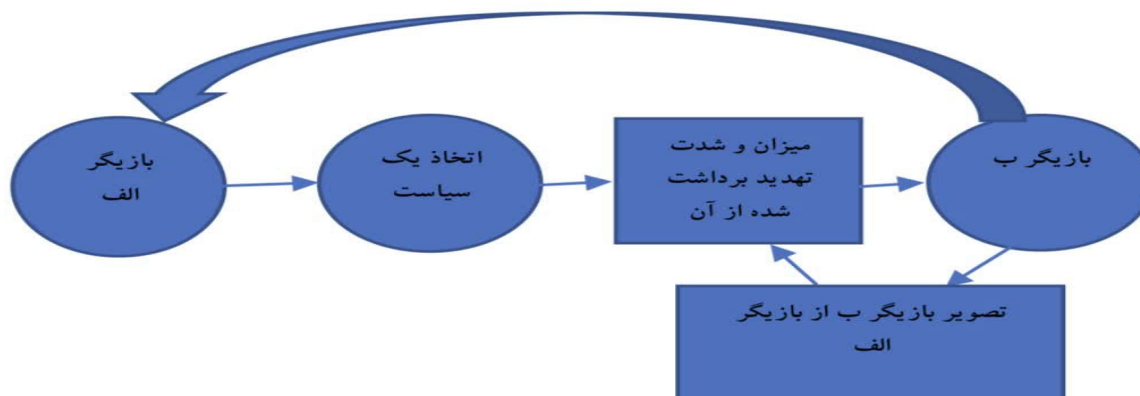
1. Kim
2. Zhang
3. Groten
4. Wu
5. Defensive Realism

سوی دیگر توجه دارد؛ اما این رابطه را پیچیده‌تر می‌بیند. تنها در شرایطی که از جانب کشورهای دیگر احساس تهدید کنند از خود واکنش نشان می‌دهند و واکنش آنان معمولاً در سطح موازنه و بازداشتن کشور تهدیدکننده است. آنان هیچ برنامه‌ای برای توسعه‌طلبی ندارند و بر آن‌اند که توسعه‌طلبی همیشه منجر به امنیت نمی‌شود (Taliaferro, 2001: 4). رئالیسم تدافعی این طور فرض می‌کند که آنارشی موجود در نظام بین‌الملل لزوماً بد و ناپسند نیست و این عامل باعث می‌شود تا این مفهوم فهم شود که امنیت کمیاب و نایاب نیست. در جهان رئالیست‌های تدافعی، دولت‌های عقلانی که به دنبال امنیت هستند، می‌توانند اغلب آرامش را ایجاد نمایند و خود را تنها برای پاسخگویی به تهدیدات خارجی که نادر است، به تحرک وادارند. دولت‌ها به این تهدیدات از طریق ایجاد موازنه علیه تهدیدات خارجی پاسخ به موقع می‌دهند که مانع تهاجم تهدیدگران می‌گردد و نیاز به ورود به یک درگیری واقعی را برطرف می‌سازد (Rose, 1998: 149-150). واقع‌گرایان تدافعی طرفداران به حد اکثر رساندن امنیت هستند؛ زیرا ساختار نظام بین‌الملل دولت‌ها را تشویق می‌کند تا وضعیت موجود را از طریق یک استراتژی دفاعی و معتدل به عنوان بهترین مسیر برای دست‌یابی به امنیت حفظ کنند. دلیل این امر این است که هر تلاشی برای گسترش تهاجمی قدرت آن‌ها باعث ایجاد معضل امنیتی و توازن قدرت می‌شود (Waltz, 2008: 68). از نظر واقع‌گرایان تدافعی، نظام بین‌الملل ضرورتاً مولد جنگ و تنش نبوده و راهبردهای دفاعی، بهترین استراتژی جهت حفظ امنیت محسوب می‌شود. لذا در افزایش تهدید علیه قدرت‌های بزرگ، آن‌ها هزینه‌های نظامی خود را افزایش، از مزایای موازنه علیه دولت‌های دیگر بهره‌مند شده و در نهایت تمایل به عضویت در اتحادیه‌ها افزایش خواهد یافت (Rudloff, 2013: 47-48). والتز بیان می‌دارد که در شرایط آنارشی، امنیت «بالاترین هدف» است. تنها زمانی که بقاء تضمین شده باشد، دولت‌ها می‌توانند آسوده خاطر به دنبال اهداف دیگر نظیر آرامش، منفعت و قدرت باشند. اولین نگرانی دولت‌ها به حد اکثر رسانیدن قدرت نیست؛ بلکه حفظ موقعیت آن‌ها در نظام بین‌الملل است (Waltz, 2008: 71). یکی از مفروضات بنیادین نظریه واقع‌گرایی تدافعی، نقش تعدیل‌کننده‌های ساختاری از قبیل موازنه تهاجمی/تدافعی، هم‌جواری جغرافیایی و دسترسی به مواد خام و مهم تر از همه سیاست داخلی در محدودسازی اثربخشی واکنش دولت‌ها به محیط بین‌المللی است (Taliaferro, 2001: 4).

از نظر کنت والتز^۱، واقع‌گرایی تدافعی بر چهار مفروضه ساده و روشن استوار است: نخست، کشورها بازیگران و کنشگران کلیدی و اصلی در سیاست بین‌الملل هستند که در فضایی آنارشیک در حال فعالیت هستند. دوم، هدف و انگیزه اصلی کشورها به دست آوردن و پیشینه‌سازی بقاء و امنیت است. سوم، برداشت و تصور ذهنی رهبران ملی بر رفتار دولت‌ها تأثیرگذار است و چهارم، قدرت سیاسی ملی به معنای بسیج منابع بسیار مورد توجه قرار دارد. بر این اساس، کشورها در صددند که از رقبای بالقوه خود قدرتمندتر باشند؛ چون این برتری و مزیت قدرت، چشم انداز بقا و امنیت آنان را پیشینه می‌سازد؛ ولی تأمین این هدف از راه جنگ و تهاجم، همواره عاقلانه و هوشمندانه نیست. والتز تأکید می‌کند که اگرچه کشورها در پی افزایش قدرت خود هستند؛ ولی مهم‌ترین هدف آن‌ها جلوگیری از افزایش قدرت دیگران و بر هم خوردن موازنه قدرت، به ضررشان است. اولین دغدغه کشورها نیز افزایش قدرت نیست؛ بلکه حفظ جایگاه خود در نظام است (Waltz, 2008: 132). رئالیسم تدافعی این طور فرض می‌کند که دولت‌ها در زمانی که احساس کنند تهدید علیه آن‌ها وجود دارد؛ نسبت به آن اقدام خواهند کرد و این اقدام به منظور جلوگیری از عنصر تهدیدآمیز و در راستای ایجاد موازنه در نظام بین‌الملل است. لازم به ذکر است که در صورتی که معضل امنیتی قابل توجهی وجود داشته باشد، واکنش‌ها نیز سخت‌تر می‌شود. بر این اساس، نوع واکنش یک کشور به سیاست اتخاذ شده یک کشور دیگر یا در قبال یک رویداد بین‌المللی، بر مبنای برداشت آن کشور از سطح تهدید شکل می‌گیرد (Walt, 1990: 131).

با تکیه بر مفروضات نظری مذکور می‌توان گفت؛ دریای چین جنوبی شاهراه تجاری است که با اقیانوس هند ارتباط دارد و سالانه میلیاردها دلار کالا از این دریا توسط کشتی‌های تجاری عبور می‌کند. این دریا همچنین حاوی مقادیر بسیار بالایی از سوخت‌های فسیلی و انرژی است. در این رابطه، ادعای مالکیت انحصاری منابع انرژی و طبیعی دریای چین جنوبی توسط چین باعث افزایش قدرت منطقه‌ای پکن و تهدید برای کشورهای ساحلی می‌شود. از سویی، افزایش قدرت منطقه‌ای چین، ضمن به چالش کشیدن تفوق دریایی آمریکا در منطقه، باعث نفوذ بیشتر این کشور در نظام بین‌الملل می‌گردد. آمریکا همواره از قدرت‌یابی منطقه‌ای چین در شرق آسیا احساس تهدید می‌کند. این روند باعث حضور گسترده واشنگتن در شرق آسیا و ایجاد ائتلاف با شرکای

منطقه‌ای به منظور ایجاد بازدارندگی در برابر قدرت پکن در منطقه شده است.

نمودار ۱. برداشت کشورها از سطح تهدید از منظر رئالیسم تدافعی
(Bock & Eschenbacher, 2014: 77)

یافته‌های تحقیق

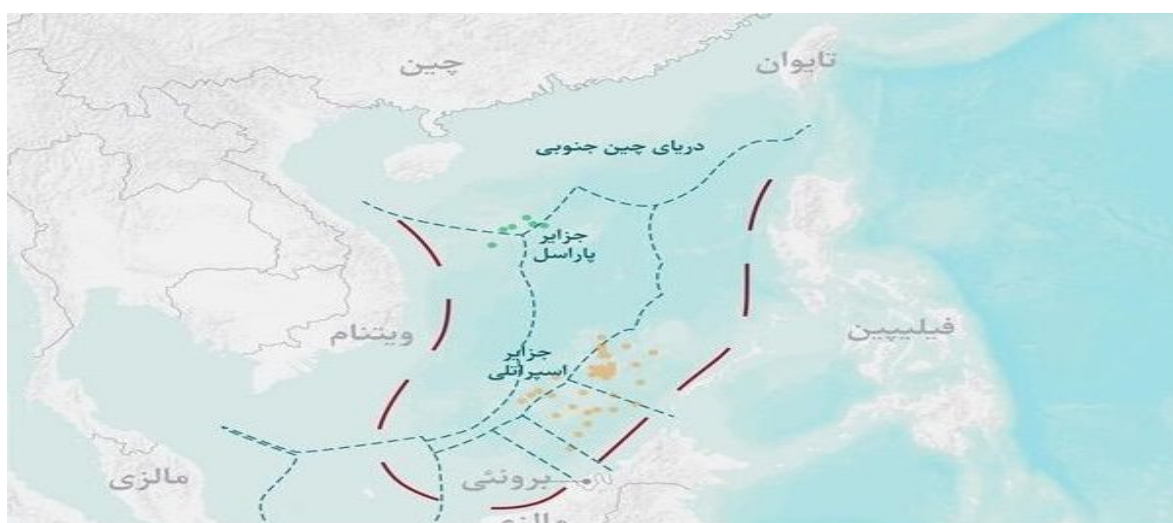
منافع راهبردی چین در دریای چین جنوبی

دریای چین جنوبی برای کشورهای جهان نه تنها به دلیل موقعیت جغرافیایی و ژئوپلیتیکی، بلکه به دلیل مسیرهای تجاری آن اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد؛ زیرا این دریا به عنوان گلوگاه اقیانوس هند و اقیانوس آرام غربی عمل می‌کند. اهمیت چند برابر این منطقه دریایی نقش مهمی برای چین ایفا کرده است و پیش‌بینی می‌شود که این نقش در تقویت تجارت و بازرگانی چین و رفع نیازهای انرژی و معیشتی آن افزایش پیدا کند. این دریا همچنین به عنوان یک نقطه اصلی تعامل برای بیش از نیمی از تجارت جهانی و یک سوم از کل ترافیک دریایی در سراسر جهان عمل می‌کند. از این رو، ناظران چینی منطقه دریای چین جنوبی را «خلیج فارس دوم» می‌نامند. وجود جزایر استراتژیک و مهم در این دریا ممکن است منجر به درگیری‌های مسلحانه بین ویتنام، فیلیپین، چین شود. امنیت ملی چین ترکیبی از «استراتژی جامع» است که شامل دفاع ملی، حاکمیت، تمامیت ارضی، توسعه اقتصادی، روابط استراتژیک، اتحادها و دیپلماسی قوی است. دیوید لمپتون^۱ زمانی گفت: «اگرچه شواهد زیادی مبنی بر افزایش همکاری چین و انطباق با هنجارهای بین‌المللی وجود دارد؛ اما شواهد کمی وجود دارد که ملاحظات منافع ملی و سیاست واقعی در تفکر چینی کمتر از همیشه برجسته است». در این زمینه، نگرانی‌های امنیتی پکن نسبت به پیشرفت‌های اقتصادی آن در اولویت به نظر می‌رسد (Mehboob, 2018: 207-208). یک سوم مسیرهای کشتیرانی جهان از جمله واردات نفت خارجی چین از دریای چین جنوبی می‌گذرد. چین به منابعی مانند فلزات، مواد معدنی، مواد غذایی و مهم‌تر از همه نفت و گاز برای تغذیه و تقویت اقتصاد در حال رشد خود نیاز دارد؛ بنابراین، چین علاقه اقتصادی زیادی به منطقه دریای چین جنوبی دارد؛ جایی که نگرانی‌های امنیتی غیرمستقیم مانند انرژی، منابع و غذا به طور مداوم مورد توجه قرار می‌گیرد. اگر دولت چین منطقه را کنترل کند، پکن به طور مؤثر حقوق و دسترسی به حقوق ماهیگیری و هر گونه منابع طبیعی در زیر بستر دریا را به دست می‌آورد. چین علاوه بر این که دومین اقتصاد بزرگ جهان است؛ پس از ایالات متحده نیز دومین مصرف‌کننده بزرگ نفت است. چین با کنترل دریای چین جنوبی وابستگی کمتری به واردات نفت خارجی پیدا می‌کند و تضمین می‌کند که این کشور در آینده از نظر انرژی نیز تأمین می‌شود (Buszynski, 2012: 141-142).

از سال ۱۹۹۰، پکن برای تقویت قابلیت‌های نظامی فراساحلی خود تلاش گسترده‌ای کرده است. انگیزه پشت این اقدامات، ایمن‌سازی مسیر انتقال انرژی خود از کشتی‌های نیروی دریایی ایالات متحده بود که در منطقه اقتصادی انحصاری چین فعالیت می‌کردند. در این رابطه، حزب کمونیست چین در سال ۲۰۰۷ به صراحت اعلام کرد که «پکن از آب‌های سرزمینی و حقوق و منافع دریایی کشور محافظت خواهد کرد و از امنیت صنایع به سرعت در حال توسعه اقیانوس، حمل‌ونقل دریایی و مسیرهای استراتژیک

1. David Lampton

منابع انرژی محافظت خواهد کرد. دریای چین جنوبی یک مسیر تجاری بین‌المللی است که سالانه تریلیون‌ها دلار تجارت را میزبانی می‌کند. در این شرایط، دخالت ایالات متحده در مناقشات ارضی دریایی، این احساس ترس را در میان رهبران چین افزایش داده است که ایالات متحده یک تهدید بالقوه برای توسعه اقتصادی این کشور است. این تصور پکن با این واقعیت برجسته می‌شود که مرکز ثقل چین توسعه اقتصادی آن است که به شدت با دریای چین جنوبی مرتبط است. نیاز شدید چین به انرژی، گسترش جمعیت طبقه متوسط آن و شهرنشینی برخی از عوامل دیگری هستند که به احساس فوریت برای تقویت موقعیت چین در دریای چین جنوبی کمک کرده‌اند. تقریباً ۲۳ درصد نفت خام و ۲۹ درصد طبیعی گاز تولید شده در چین از طریق دریای چین جنوبی حمل می‌شود. چین سومین واردکننده خالص نفت در جهان است و مصرف آن تا سال ۲۰۳۰ دو برابر خواهد شد. نوسان قیمت انرژی در بازار بین‌المللی و درک فزاینده‌ای از هرگونه قطعی در مسیر انرژی آن توسط قدرت‌های منطقه‌ای یا فرامنطقه‌ای، بحرانی جدی برای صنعت داخلی چین ایجاد می‌کند (Mehboob, 2018: 210-211). در این میان، پیترو داتون^۱، پیشنهاد می‌کند که چین سه هدف اصلی را در دریای چین جنوبی دنبال می‌کند: یکپارچگی منطقه‌ای، کنترل منابع و افزایش امنیت (Raditio, 2018: 48).

نقشه ۱. موقعیت راهبردی دریای چین جنوبی

(Groten, 2019: 56)

دریای چین جنوبی ارزش زیادی برای توسعه اقتصادی چین دارد؛ زیرا این کشور سهم عمده‌ای از انرژی و محصولات خود را از طریق این آب‌ها وارد و صادر می‌کند؛ بنابراین برای پکن، کنترل جزایر اسپراتلی در دریای چین جنوبی به معنای ایمن‌سازی خطوط ارتباطی دریایی آن است؛ زیرا آن‌ها در مرکز تجارت مسیر دریایی قرار دارند. ارزیابی اوراق سفید چین نشان می‌دهد که سیاست خارجی پکن ماهیت تدافعی دارد؛ زیرا اکثر این اسناد از نیاز به توسعه اقتصادی و همکاری صلح‌آمیز در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی حمایت می‌کنند؛ اما نه به قیمت امنیت ملی. کاغذ سفید چین در سال ۲۰۱۰ اشاره کرد که چین در جست‌وجوی ثبات منطقه‌ای است. همچنین این کشور بر رهبری منطقه‌ای تأکید دارد تا خود را برای مقابله با یک محیط نامطمئن‌تر سیاسی، اقتصادی و نظامی آماده کند. در اسناد علمی سال ۲۰۱۳ چین آمده است که پکن در تلاش است تا از حاکمیت ملی و تمامیت ارضی خود در کنار حمایت از توسعه اقتصادی صلح‌آمیز کشور محافظت کند (Cordesman And Others: 2015: 6). چین در سال ۲۰۱۰، برای اولین بار حفاظت از حاکمیت ارضی خود در دریای چین جنوبی را در کنار تایوان، تبت و سین کیانگ که قبلاً ادعا می‌کردند، به عنوان یک «منفعت اصلی» شناسایی کرد که نمی‌توان آن را به خطر انداخت. پکن آن منافع را حاکمیت، تمامیت ارضی و حقوق دریایی خواند و اعلام کرد: «مایل است به اقداماتی که آن را چالش برانگیز می‌داند پاسخ دهد». با این حال، در سال بعد، لیانگ

1. Peter Dutton

گوانگلی^۱، وزیر دفاع چین، «تعهد جدی» چین مبنی بر عدم «جست‌وجوی هژمونی» را اعلام کرد و اشاره کرد که سیاست پکن در دریای چین جنوبی «ماهیت کاملاً تدافعی دارد». این بیانیه در بحبوحه تشدید تنش‌ها در سراسر دریای چین جنوبی در نیمه اول سال ۲۰۱۱، پس از تمرین‌های دریایی بی‌سابقه ویتنام و پس از متهم کردن چینی‌ها به حمله «از پیش برنامه‌ریزی شده و با دقت محاسبه شده» علیه کشتی‌های اکتشاف نفت ویتنامی، بیان شد (Kim, 2015: 119).

در نوامبر ۲۰۱۲، شی جین‌پینگ^۲، رئیس‌جمهور چین، اعلام کرد که هدف بلندمدت چین تحقق رؤیای چین از طریق «جوان‌سازی بزرگ ملت چین» است. دو اصل اساسی زیربنای این استراتژی بزرگ عبارت‌اند از: (الف) - ایجاد یک محیط بین‌المللی مساعد برای توسعه چین از طریق روابط همکاری‌جویانه با سایر کشورها و (ب) - حفاظت از منافع اصلی چین، حتی اگر به معنی تیره‌کردن روابط با سایر کشورها باشد. انتظار می‌رود سیاست خارجی چین با این دو اصل هماهنگ باشد و تا زمانی که رئیس‌جمهور شی در قدرت است؛ هیچ تغییر قابل توجهی انتظار نمی‌رود. در سال ۲۰۱۳، چین پیگیری دیپلماسی پیرامونی خود را با همسایگان خود اعلام کرد که اهداف آن به شرح زیر است: (الف) - ایجاد شکاف بین ایالات متحده و کشورهای چین که آن‌ها را با منافع اصلی خود دشمن می‌داند و (ب) - محدود کردن اتحادهای نظامی و سیستم‌های بین‌المللی موجود و در عین حال ایجاد چارچوب‌های جدیدی که شامل ایالات متحده نمی‌شود (Cruz de Castro, 2024: 99). تلاش چین برای تضمین یک حیاط خلوت با ثبات به طور قابل توجهی موقعیت استراتژیک آن را در رقابت چین و آمریکا در منطقه تقویت خواهد کرد. کاغذ سفید دفاعی چین در سال ۲۰۱۵ که توسط شورای دولتی چین منتشر شد؛ یک استراتژی نظامی جدید را برای چین برجسته می‌کند که این کشور از «وضعیت دفاعی» به «موضع دفاعی فعال‌تر» و حضور بیشتر نیروی دریایی چین در منطقه اطراف حرکت می‌کند. این موضوع برای پیشبرد و حفاظت از منافع استراتژیک چین در دریای چین جنوبی بسیار مهم است (Zhou, 2015: 7).

منطق دیگری پشت توسعه دریایی چین وجود دارد و آن گسترش منافع ملی چین از خشکی به دریا است. علاوه بر این، تقویت حس ملی‌گرایی، امنیت ملی و اتحاد مجدد در چین، ثبات کلی نظام اجتماعی و توسعه اقتصادی پایدار با منافع ملی اصلی چین یعنی حاکمیت و تمامیت ارضی پیوند تنگاتنگی دارد. این عوامل باعث شد تا پکن نه تنها نیروهای دریایی خود را مدرن کند؛ بلکه نفوذ خود را در دریای چین جنوبی و منطقه اطراف نیز گسترش دهد. پکن توسعه صلح‌آمیز خود را به عنوان یک استراتژیک در جهت مدرنیزه کردن نظامی و تقویت و شکوفایی خود با کمک بیشتر به پیشرفت تمدن بشری می‌داند. برای پکن، نوسازی نیروی دریایی یک منافع اساسی برای حفظ امنیت ملی، تمامیت ارضی و سایر منافع توسعه ملی است. علاوه بر این، رویکرد اقتصادی - استراتژیک پکن عامل دیگری است که نگرانی‌های پکن را در مورد ادعای حاکمیت خود افزایش می‌دهد؛ زیرا دریای مورد مناقشه چین جنوبی منبع ذخایر طبیعی به ارزش میلیاردها دلار است. این ذخایر می‌تواند به پکن کمک کند تا وابستگی خود به انرژی وارداتی را که بیشتر از طریق تنگه هرمز و مالاکا حمل می‌کند؛ کاهش دهد؛ بنابراین، می‌توان گفت که منافع اقتصادی - استراتژیک چین، نیروی محرکه‌ای برای اعمال ممنوعیت ماهیگیری توسط پکن و افزایش گشت‌زنی شناورهای دریایی این کشور در آب‌های مورد مناقشه است (Chen & Caouette, 2013: 305). از سوی دیگر، جای پای محکم چین در دریای چین جنوبی، گسترش مانورهای دریایی چین را در دریاهای آسیا تضمین می‌کند. گسترش قدرت دریایی چین، این کشور را قادر می‌سازد تا بر اقتصاد آسیا و مسیرهای تجاری در آسیا تسلط یابد و همچنین اختلافات مربوط به حاکمیت خود از جمله در دریای جنوبی و شرقی چین را بر اساس شرایط خود حل کند. مهم‌تر از همه، این امر چین را قادر می‌سازد تا نفوذ خود را فراتر از آسیا گسترش دهد تا به هژمونی جهانی دست یابد (Kuntic, 2015: 296). به‌طور کلی، منافع چین در دریای چین جنوبی معطوف به حفظ و گسترش هژمونی منطقه‌ای و کنترل بر منابع انرژی این پهنه دریایی است. در مقابل، منافع ایالات متحده بر به چالش کشیدن هژمونی چین از طریق حمایت از سایر کشورهای منطقه و تقویت موازنه قدرت متمرکز شده است. گسترش حضور ایالات متحده در دریای چین جنوبی و مقابله با قدرت فزاینده چین در این منطقه، ضمن تشدید تنش‌ها و خصومت‌های سیاسی - امنیتی، تأثیر قابل توجهی بر تجارت بین‌المللی و امنیت انتقال انرژی در دریای چین جنوبی و آب‌های پیرامونی آن خواهد داشت.

بازتولید قدرت نظامی چین در دریای چین جنوبی

چین به مدت حدود یک دهه برای تأمین امنیت خطوط حیاتی انرژی از طریق استقرار زنجیره‌ای از پایگاه‌ها در کنار مسیرهای راهبردی انرژی دریایی منتهی به چین تلاش نموده است. چینی‌ها ساخت زیرساخت‌ها و ساختارهای زیردریایی را به‌عنوان یک وسیله مؤثر مبارزه علیه نیروی دریایی آمریکا آغاز کرده‌اند. این امر بخشی از سیاست دریایی فعال چین است که با هدف تأمین امنیت دریای چین شرقی، دریای چین جنوبی و اقیانوس هند انجام می‌دهد. این پهنه‌های آبی همه با یکدیگر وصل شده‌اند تا یک مسیر دریایی انرژی بین‌المللی را تشکیل دهند و بتوانند نفت مدیترانه و آفریقا را به چین برسانند. چینی‌ها در حال ایجاد روابط راهبردی در امتداد خطوط دریایی از خاورمیانه تا دریای چین جنوبی در مسیرهایی هستند که خود حاکی از یک موضع‌گیری تهاجمی و دفاعی برای حفاظت از منافع انرژی چین است، اما برای گسترش اهداف امنیتی نیز به کار می‌رود. این پایگاه‌های دریایی که چین در حال ساخت دارد یا از قبل با هدف تأمین امنیت عرضه انرژی خود ساخته است، از سوی پنتاگون زنجیره‌ای از پایگاه‌ها (مرورایدها) نامیده شده است و علت آن هم اهمیت ژئوراهبردی آن‌ها برای ایجاد تعادل قدرت دریایی در اقیانوس هند است. تجهیزات و امکانات چینی در کنار همه این راهروهای حیاتی دریایی ساخته شده‌اند. در میان آن‌ها می‌توان به بندر مهم دریایی گواتر در پاکستان اشاره کرد که در ساحل دریایی عرب قرار دارد و بندر همبانتوتا در لبه جنوبی جزیره سریلانکا از دیگر بندرهای مهم حیاتی است. پکن با بنگلادش و میانمار برای تأمین امنیت نفوذ و جاپای دریایی در هر دو کشور، در راستای اهداف ژئوراهبردی خود در اقیانوس هند همکاری جدی داشته است (درج و فلاحت‌پیشه، ۱۳۹۸: ۴۶-۴۵). پایگاه دریایی یولین، تنها بندر چین برای ناوگان زیردریایی موشک‌های بالستیک آن است که در سمت جنوبی جزیره هاینان قرار دارد و دریای چین جنوبی را به یک سنگر حیاتی برای بازدارندگی هسته‌ای استراتژیک چین تبدیل می‌کند (Raymond & Welch, 2022: 17).

نقشه ۲. موقعیت جغرافیایی جزیره هاینان

(Chan, 2020: 2)

هنگامی که ساخت‌وساز این پایگاه به پایان برسد؛ این امر یک توسعه استراتژیک قابل توجه برای پکن خواهد بود؛ زیرا این توانایی را برای چین فراهم می‌کند تا دامنه نظامی نیروی دریایی ارتش آزادی‌بخش خلق را به اقیانوس آرام و دریای چین جنوبی گسترش دهد. همان‌طور که متفکران نیروی دریایی چین مشاهده کرده‌اند؛ ماهان بر اهمیت محوری قدرت دریایی برای یک ملت، به ویژه پیوند بین گسترش نیروی دریایی یک دولت، توسعه اقتصادی و رشد تجارت دریایی تأکید می‌کند. با وجود این که نشانه‌های قوی وجود دارد که علاقه رهبران ارشد نظامی چین به دکترین ماهان افزایش یافته است، تنها شواهدی که نشان می‌دهد چین مطابق با این دکترین رفتار می‌کند، ساخت عظیم جزایر مصنوعی در دریای چین جنوبی در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۵ است. جزیره هاینان به قطب دریایی چین تبدیل شده است. ارتش آزادی‌بخش خلق چین یک پایگاه دریایی مدرن در سمت جنوبی جزیره یولین ساخت که به زیردریایی‌ها بدون ظاهر شدن در معرض دید، اجازه ورود می‌دهد و از این‌رو، برای ماهواره‌ها قابل مشاهده نباشند. این پلتفرم‌های زیرسطحی احتمالاً شامل زیردریایی‌های حامل موشک‌های بالستیک می‌شوند که با تکمیل موشک‌های هسته‌ای زمینی چین با موشک‌های قابل پرتاب از دریا، اهمیت فزاینده‌ای پیدا خواهند کرد. ارتش آزادی‌بخش خلق ممکن است دریای چین جنوبی را به عنوان یک «سنگر زیردریایی‌های موشک بالستیک» در پهنه‌ای از آب نسبتاً مطمئن ببیند که از آنجا می‌تواند با خیال راحت موشک‌های بالستیک را در زمان صلح مستقر کند و در زمان جنگ پرتاب کند (Barua, 2020: 31).

برای درک کامل اهمیت استراتژیک پایگاه دریایی یولین در نزدیکی سانیا، لازم است هم اهداف و هم توانایی‌های چین را درک کنیم. پکن تاکنون از ارائه هر گونه بینشی در مورد اهداف خود خودداری کرده است. اقدامات چین نشانه‌های آشکاری از نوسازی و توانمندی‌های این کشور در زمینه قابلیت‌ها، اسکله‌ها و اسکله‌های پایگاه دریایی یولین ارائه کرده است. در حال حاضر، این پایگاه چندین کشتی جنگی سطحی و زیردریایی هسته‌ای اصلی را در خود جای داده است. ساخت و سازهای بیشتری برای اسکان رزمندگان سطحی بزرگ‌تر از جمله کشتی‌های تهاجمی و در نهایت یک ناو هواپیمابر در حال انجام است. هم‌اکنون، چین یک فرودگاه در جزیره وودی در جزایر پاراسل توسعه داده است، تأسیسات خود را در کراس ریف آتشین^۱ در مجمع‌الجزایر اسپرانتلی با نصب یک رادار هشدار زود هنگام تثبیت کرده است و حضور نیروی دریایی خود را در شیپنت ریف در غرب سواحل فیلیپین حفظ کرده است. در مجموع، چین در حال توسعه یک توانایی پیشرفته برای اعمال ادعاهای حاکمیتی خود بر دریای چین جنوبی و حفاظت از خطوط منبع کد‌های حیاتی خود از طریق تنگه مالاکا و سنگاپور است. پایگاه دریایی یولین به طور قابل توجهی زمان لجستیکی نیروی دریایی ارتش آزادی‌بخش خلق مستقر در دریای چین جنوبی را کوتاه می‌کند (Roy, 2015: 191).

با گسترش پایگاه دریایی یولین، چین همچنین ظرفیت تهدید همان خطوط ارتباطی دریایی را خواهد داشت که ژاپن، تایوان و کره جنوبی به آن‌ها وابسته هستند. ساخت‌وسازهای دیگر نشان می‌دهد که پایگاه دریایی یولین پیامدهای استراتژیک برای توازن قوا در منطقه خواهد داشت. بخش‌هایی از این پایگاه در زیر زمین ساخته می‌شود تا امکاناتی را فراهم کند که به راحتی توسط ماهواره قابل نظارت نباشد. تجزیه و تحلیل فعالیت‌های ساخت و ساز چین در دریای چین جنوبی که می‌توان با ماهواره به راحتی مشاهده کرد؛ نشان می‌دهد که پایگاه دریایی یولین در حال حاضر قادر به نگهداری زیردریایی‌های هسته‌ای با قابلیت پرتاب موشک‌های بالستیک بین قاره‌ای است. در اواخر سال ۲۰۰۷، تصاویر ماهواره‌ای وجود یک زیردریایی چینی از نوع ۰۹۴ را تأیید کرد. زیردریایی با تیپ 094 یک کشتی هسته‌ای نسل دوم است و کُشنده‌ترین سلاح تهاجمی دریایی چین را نشان می‌دهد. تاکنون تمامی زیردریایی‌های هسته‌ای تحت فرمان ناوگان دریای شمال چین بوده‌اند. پایگاه دریایی یولین اولین استقرار دائمی در ناوگان دریای جنوبی چین است. زمانی که ساخت تأسیسات در یولین به پایان برسد؛ این امکان را به چین می‌دهد تا بخش قابل توجهی از نیروی بازدارنده هسته‌ای مبتنی بر زیردریایی خود را در آنجا مستقر کند. مدرن‌ترین زیردریایی هسته‌ای استراتژیک چین هنوز به طور کامل عملیاتی نشده است؛ اما زمانی که این زیردریایی آماده شد؛ انتظار می‌رود که ۱۲ موشک بالستیک پرتاب شده از دریا را حمل کند. اگر چین موفق شود این موشک‌ها را به چندین کلاهک مجهز کند؛ این تیپ از موشک‌ها حتی از زیردریایی‌ها قوی‌تر خواهند بود (O'Rourke, 2023: 61). زیردریایی‌های هسته‌ای چین که از یولین عمل می‌کنند؛ در صورتی که چین بتواند مهارت‌های عملیاتی لازم را توسعه دهد؛ می‌تواند از مواضع مخفی در آب‌های عمیق در جزیره هاینان به گشت‌زنی و شلیک

بپردازند. به گفته وزارت دفاع آمریکا، پنج زیردریایی هسته‌ای با توان شلیک موشک بالستیک چین به زودی عملیاتی می‌شوند. انتظار می‌رود که چندین مورد از این زیردریایی‌ها در تأسیسات دریایی یولین مستقر شوند (Thayer, 2010: 74). در واقع، نیروی دریایی ارتش آزادی‌بخش خلق چین تحت نظارت دائمی آمریکا و زیردریایی‌های هسته‌ای چین در این راستا یک اولویت خاص هستند. در ژوئن ۲۰۱۹، چن ژیاو گونگ^۱، معاون پیشین فرمانده نیروی هوایی ارتش آزادی‌بخش خلق چین گفت که در سال ۲۰۱۴، نیروی نظامی آمریکا ۱۲۰۰ پرواز شناسایی بر فراز آب‌های نزدیک به چین داشته است (شورای راهبردی روابط خارجی، ۱۳۹۸: ۴). لذا دخالت ایالات متحده در مناقشه دریای چین جنوبی و فعالیت‌های مستقیم آن، توسط پکن یک تهدید راهبردی تلقی می‌شود که این استراتژی در جهت مهار پکن و حفظ هژمونی ایالات متحده در منطقه آسیا بوده است؛ بنابراین، پکن در تلاش است تا حضور و کنترل خود را در دریای چین جنوبی افزایش دهد و از این طریق، ضمن نظم‌سازی چینی در دریای چین جنوبی، مانع از سلطه و هژمونی واشنگتن بر منطقه شود. در هر حال، راهبرد بازدارندگی هسته‌ای ارتش آزادی‌بخش خلق چین زمینه مهمی را برای درک فعالیت‌ها در راستای احیای زمین در دریای جنوبی چین فراهم می‌کند.

استراتژی چین برای توسعه حاکمیت ارضی در دریای چین جنوبی

دولت چین بر جزایر واقع در دریای جنوبی چین و آب‌های اطراف آن‌ها ادعای حاکمیت دارد و مبنای ادعاهایش این است که اولین کشور کاشف و استفاده‌کننده از منابع آن بوده و همچنین اولین کشوری است که حاکمیت خود را به نحو مستمر و مداوم در منطقه اعمال کرده است. احیاء زمین یا همان ساخت و ساز جزایر مصنوعی در جزایر پاراسل و جزایر اسپارتلی در دریای چین جنوبی، ادعاهای سرزمینی چین را به عنوان یک موضوع حقوقی مطرح می‌کند و توانایی چین در کنترل این منطقه را بهبود می‌بخشد. اکثر تحلیل‌گران خارج از چین بر این باورند که دولت چین در حال تلاش برای تقویت کنترل واقعی خود با بهبود زیرساخت‌های نظامی و غیر نظامی در دریای چین است. ساخت و ساز فرودگاه‌ها، مکان‌های پارکینگ و امکانات ذخیره‌سازی در ایستگاه‌های اسپارتلی به چین اجازه خواهد داد تا یک پایگاه انعطاف‌پذیر و پایدار و حضور نظامی را در منطقه حفظ کند. این امر توانایی چین را برای شناسایی و به چالش کشیدن فعالیت‌های متقاضیان رقیب یا اشخاص ثالث بهبود می‌بخشد، طیف وسیعی از قابلیت‌های موجود در چین را افزایش می‌دهد و زمان لازم برای استقرار آن‌ها را کاهش می‌دهد. فعالیت‌های ساختمانی چین در جزایر اسپارتلی، نشان دهنده ظرفیت چین است و تمایل جدید برای استفاده از این ظرفیت، برای تقویت کنترل چین در مناطق مختلف، افزایش حضور پکن و به چالش کشیدن دیگر متقاضیان است (دهشیار، نجم‌آبادی و بخشی، ۱۳۹۸: ۲۵-۲۴). چین در برخورد با سایر مدعیان مناقشه دریای چین جنوبی، استراتژی‌های جداگانه‌ای را دنبال کرده است. چین به ویژه در قبال فیلیپین و ویتنام قاطعانه عمل کرده است؛ در حالی که با مالزی، اندونزی و برونئی به شیوه‌ای معتدل بر مبنای دوجانبه رفتار شده است. طبق گفته دولت آمریکا، چین بیش از ۳۲۰۰ هکتار (۱۲۹۶ کیلومتر مربع) زمین را در مدت پنج سال پس گرفته است. ساخت سریع هفت جزیره مصنوعی، همگی مجهز به تأسیسات نظامی هستند که منجر به نگرانی در مورد نیت چین شده است (Burgess, 2016: 112-116). چین اقدام به احداث جزایر مصنوعی و استقرار زیرساخت‌های نظامی از جمله تأسیسات موشکی در آب‌های راهبردی دریای چین جنوبی کرده و با افزایش قدرت دریایی خود، واکنش و مخالفت کشورهای پیرامونی این پهنه آبی را برانگیخته است.

نقشه ۳. موقعیت جزایر مصنوعی در دریای چین جنوبی

(منبع: نویسنده)

جمهوری خلق چین دارای سوابق تاریخی باستانی است که ریشه آن به قرن پانزدهم باز می‌گردد و نشان می‌دهد که چین کنترل تقریباً بر کل آبراه را حفظ کرده است. چین همچنین مدعی است که حق قانونی بر منطقه دارد؛ اما در اثبات ادعای خود بر رژیم دریایی ناموفق بوده است. «خطوط نه‌گانه» چین تقریباً ۹۰ درصد از منطقه را پوشش می‌دهد و ادعا می‌کند که سرزمین‌هایی که تحت این خط قرار می‌گیرند؛ متعلق به چین است (Amin & Hassan, 2024: 2-3). دولت‌ها زمانی اقدام به گسترش نفوذ و افزایش قدرت خود می‌کنند که احساس ناامنی کنند. بر این اساس، حضور دولت در خارج از مرزهای ملی فقط در شرایط تصور ناامنی صورت می‌گیرد؛ بنابراین، امنیت در نگاه تدافعی‌ها برابر است با برخورداری از قدرت کافی برای ایجاد موازنه قدرت و تا جایی که موازنه برقرار است، امنیت نیز وجود دارد (Walt, 1990: 131). در این خصوص، همان‌طور که دولت چین در کاغذ سفید اشاره می‌کند؛ تهدیدهای خارجی در حال افزایش است و این کشور هنوز با تهدیدات امنیتی متعدد و پیچیده‌ای مواجه است. این مسأله پکن را مجبور کرده است تا توانایی‌های نظامی خود را به گونه‌ای افزایش دهد تا «حاکمیت و منافع امنیتی خود را حفظ کند». این موضوع را می‌توان در علاقه شدید چینی‌ها به کنترل دریای چین جنوبی که نقطه ضعف دریایی آن‌هاست؛ برای افزایش شانس بقا مشاهده کرد. چین با رشد اقتصادی سالانه ۱۰ درصد، منابع کافی برای ارتقای توان نظامی خود را در اختیار دارد و توانایی کنترل دریای چین جنوبی را دارد (O'Rourke, 2019: 25). الگوی رفتاری پکن و به کارگیری سیاست سخت و قاطعانه آن در قبال تحولات ژئوپلیتیکی دریای چین جنوبی، ضمن پویایی معضل امنیتی در منطقه، شعاع تنش‌ها و رقابت‌ها بر سر گسترش نفوذ و قدرت دریایی در دریای چین جنوبی و آب‌های اطراف را میان بازیگران منطقه‌ای و جهانی گسترش خواهد داد.

واکنش کشورهای ساحلی به اقدامات توسعه طلبانه چین در دریای چین جنوبی

کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی از جمله تایوان، ویتنام، مالزی، برونئی، اندونزی و فیلیپین در واکنش به اقدامات ساخت و ساز جزایر مصنوعی چین هر کدام مدعی مالکیت بخشی یا تمام دریای چین جنوبی هستند. در این میان، در پاسخ به احیای زمین چین، دو کشور فیلیپین و ویتنام به تنهایی در راستای دیدگاه رئالیستی تدافعی پروژه احیای زمین را انجام داده‌اند. فیلیپین برای تقویت و تصرف ادعاهای خود در منطقه حرکت کرد؛ اما هنوز هیچ یک از ۹ جزیره و زیر زمین را نظامی نکرده است؛ زیرا فیلیپین و ویتنام از عواقب واکنش چین می‌ترسند. در عوض، دولت فیلیپین بر روی ارتقاء و تعمیر ساختار موجود در منطقه کار کرده است. علاوه بر این، دوترته^۱، رئیس جمهور فیلیپین، معتقد است که به چالش کشیدن چین بیهوده است؛ زیرا «ذهنیت چینی‌ها این بوده است که آن‌ها صاحب مکان هستند. لذا چین وارد جنگ خواهد شد» (Mogato, 2017: 4). ویتنام پروژه احیای زمین خود را خیلی قبل از چین آغاز کرد. دولت ویتنام مدعی ۱۰ ویژگی در دریای چین جنوبی است و در مقیاسی بسیار کوچک‌تر و کندتر از چین در حال ساخت و ساز و استحکام بخشی بوده است. از این رو، ویتنام در حال بهبود قابلیت‌های دفاعی خود با کمک تأسیسات نظامی از طریق راکت‌انداز متحرک است که می‌تواند در صورت لزوم به تأسیسات چینی حمله کند. بهبود توانایی‌های نظامی چین، سایر مدعیان را مجبور کرده است که توانایی‌های خود را در دریای چین جنوبی از طریق استحکامات یا گسترش حضور دریایی خود افزایش دهند. این موضوع به مسأله معضل امنیتی می‌پردازد که در آن تلاش برای افزایش امنیت خود نامنی دیگران را افزایش می‌دهد (Zhen, 2018: 9). به طور کلی، ویتنام و فیلیپین بیشترین ادعاهای همپوشانی را در این مناقشه دارند و در درگیری با چینی‌ها شرکت داشته‌اند. در مقام مقایسه، مالزی و برونئی فقط ادعاهای جزئی دارند و نسبت به چین سازگارتر بوده‌اند. این امر رشد تقریباً راکد در هزینه‌های نظامی برونئی را توضیح می‌دهد؛ زیرا این کشور تا حد زیادی به همکاری اقتصادی خود با چین وابسته است و بنابراین با پیشبرد ادعای حاکمیت خود خطری برای برهم زدن آن ندارد (Tiezzi, 2018: 6).

اندونزی، مانند سایر ملل بزرگ جنوب شرقی آسیا، روابط نظامی خود را با ایالات متحده گسترش می‌دهد؛ زیرا چین فشار بر آب‌های مورد مناقشه را افزایش می‌دهد (Jennings, 2022: 6). از این رو، اندونزی به طور مداوم وضعیت خود را به عنوان یک کشور غیرمدعی حفظ کرده است. پیشنهاد «خطوط نه گانه» چین از همان ابتدا از سوی اندونزی رد شد و جاکارتا بیان داشت که این پیشنهاد نقض قوانین بین‌المللی دریایی بر اساس کنوانسیون سازمان ملل در مورد حقوق دریاها (۱۹۸۲) است. با این حال، اندونزی به طور مداوم از صلح، ثبات و مشارکت در داخل قلمروی مورد مناقشه حمایت کرده است. به دنبال این اهداف، اندونزی در سال ۱۹۹۰ کارگاهی برای حل و فصل مناقشه در دریای چین جنوبی برگزار کرد (Kartikasari, 2019: 184). افزایش اختلافات بین ژاپن و چین بر سر جزایری که ژاپن آن‌ها را سنکاکو و چین، دیائویو می‌نامد، یکی از عوامل کلیدی در تنش‌های منطقه‌ای است. این مناقشه سرزمینی که بر سر کنترل جزایری غیرمسکونی در دریای چین شرقی است، تأثیر مستقیمی بر موقعیت توکیو، متحد اصلی ایالات متحده، گذاشته است. چین با اعزام مداوم شناورهای گارد ساحلی خود به حریم دریایی اطراف این جزایر، حاکمیت ژاپن را به چالش می‌کشد. کنترل این جزیره می‌تواند پیامدهای ژئواستراتژیک قابل توجهی برای چین داشته باشد. چین با کنترل این منطقه جزیره‌ای می‌تواند نفوذ خود را تا ۲۰۰ کیلومتر به سمت شرق گسترش دهد و به اقیانوس آرام که تحت کنترل ایالات متحده است؛ دسترسی داشته باشد. چین در حال افزایش فشار و اختلافات با متحدان آمریکایی برای شکستن این موقعیت محدود است و به چین بهانه‌ای برای توسعه قلمروی دریایی در خارج و تبدیل شدن به یک قطب مسلط در جهان می‌دهد. ژاپن و کره جنوبی هر دو متحد ایالات متحده هستند و در حال ایجاد یک موضع سخت هستند و مانع از توسعه قلمروی دریایی چین در خارج می‌شوند (Waldron, 2014: 172). چین با ساخت جزایر مصنوعی و نظامی‌سازی گسترده خطوط دریایی راهبردی، باعث تغییر موازنه قدرت منطقه‌ای شده و امنیت سایر کشورها را به چالش کشانده است. بر اساس نظریه رئالیسم تدافعی، دولت‌ها تلاش می‌کنند با اقدامات محدود و تدافعی، امنیت خود را حفظ کرده و از تحریک رقبا برای درگیری اجتناب کنند. این نظریه فرض می‌کند که دولت‌ها، نه خواهان گسترش تهاجمی قدرت؛ بلکه ذاتاً دنبال بقا هستند. در این بستر، رفتار کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی واکنشی منطقی به رشد فزاینده قدرت دریایی چین به شمار می‌رود.

ائتلاف آمریکا با کشورهای ساحلی در راستای بازدارندگی قدرت چین

چین به طور پیوسته توانایی‌های خود را افزایش می‌دهد تا بتواند در آینده با حضور ایالات متحده در منطقه رقابت کند. با این حال، اسناد سفید چین در مورد استراتژی دفاع ملی و نظامی مدت‌هاست که به دلیل عدم شفافیت و عدم حمایت از آن‌ها هنگام پرداختن به سیاست دفاعی کشور یا نوسازی نظامی مورد انتقاد قرار گرفته است؛ بنابراین، ناظران سیاسی مجبورند برای سنجش مقاصد استراتژیک واقعی چین به منابع دیگر تکیه کنند؛ چه به عنوان دولت تجدیدنظرطلب چه به عنوان دولت امنیت‌طلب؛ زیرا هیچ یک از این مقاصد پس از سال ۲۰۱۵ برآورده نشده است. با ارزیابی اوراق سفید موجود در مورد این موضوع، آشکار می‌شود که دولت چین همچنان بر ایجاد نیروی نظامی که قادر به پیروزی باشد؛ دفاع از حاکمیت و منافع ارضی و فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته تأکید می‌کند. این موضوعات تکراری به ناامنی حاکم در معضل امنیتی و ادامه حضور آمریکا و نفوذ آن‌ها در منطقه مرتبط است. ماهیت دریایی مناقشه بستگی به توانایی فرافکنی قدرت دارد؛ بنابراین، پتانسیل چین برای قدرت بیشتر و در نتیجه افزایش امنیت، به توانایی‌های نظامی فعلی در دریای چین جنوبی بستگی دارد. همان‌طور که به طور خلاصه بحث شد، هر گونه تلاش برای افزایش امنیت خود، ناامنی دیگران را افزایش می‌دهد. این امر منجر به اقدامات مشابهی از سوی دیگر مدعیان برای حفظ ثبات منطقه شده است. رفتار تهاجمی چین، کشورهای ساحلی را مجبور کرده است تا بودجه دفاعی خود را افزایش دهند و توانایی‌های دریایی خود را به عنوان راهی برای حفظ حضور خود در منطقه افزایش دهند (Zhen, 2018: 6). واقع‌گرایان تهاجمی اظهار می‌دارند که همه دولت‌ها از نوعی قابلیت‌های نظامی برخوردارند و نمی‌توانند در مورد قصد دیگران مطمئن باشند. دولت چین در چندین برگه سفید خود اعلام کرده است که «هرگز به دنبال هژمونی نخواهد بود و رویکرد توسعه نظامی را در حال حاضر یا در آینده، صرف نظر از این که اقتصادش چگونه توسعه می‌یابد؛ اتخاذ نخواهد کرد» (Dinh, 2019: 30-33). با این حال، توانمندی‌های نظامی تقویت شده برای دفاع از منافع ملی چین در دریای چین جنوبی استفاده می‌شود که با این بیانیه در تناقض است؛ زیرا چین برای افزایش توانمندی‌های نسبی خود در تلاش است تا منطقه را کنترل کند. چین دارای قابلیت‌های نظامی رو به رشدی است و می‌تواند نیات تجدیدنظرطلبانه داشته باشد. افزایش فعالیت نظامی در دریای چین جنوبی و عدم اطمینان در مورد نیات چین می‌تواند منجر به یک اقدام متعادل کننده از سوی دیگر دولت‌ها و ایالات متحده شود (Kim, 2016: 37).

در اوایل سال ۲۰۱۰، دولت اوپاما سیاست تعادل مجدد خود را در شرق آسیا اعلام کرد. در همین راستا، برخی از محققان چینی همچنین پیشنهاد می‌کنند که یکی از اهداف راهبردی استراتژی محوری یا تعادل مجدد ایالات متحده، استفاده از اختلافات دریای چین جنوبی به عنوان ابزاری دیپلماتیک برای از بین بردن روابط چین با کشورهای آسیای جنوب شرقی و در نهایت تشکیل یک ائتلاف مهار علیه ظهور پکن است. با این نگاه استراتژیک از رفتار ایالات متحده، برخی از محققان استدلال می‌کنند که سیاست بوروکراتیک بین پنتاگون و کاخ سفید، دلیل اصلی اقدامات ایالات متحده در دریای چین جنوبی است. به عنوان مثال، گرگ آستین^۱ بیان می‌دارد که پنتاگون عمداً جزایر پاراسل و اسپراتلی را با هم ترکیب کرد تا چین را به نقض تعهد خود در «نظامی نکردن» دریای چین جنوبی در اوایل سال ۲۰۱۶ متهم کند. علاوه بر این، پنتاگون به منظور توجیه عملیات آزادی ناوبری خود، همچنین تهدیدهای چین برای تجارت و کشتیرانی تجاری در دریای چین جنوبی را اغراق‌آمیز کرد. به گفته آستین: «این یک دروغ بزرگ است؛ یک دروغ دست نخورده که از سوی پنتاگون مرتکب شده است» (Austin, 2016: 5). همان‌طور که نیویورک تایمز می‌گوید؛ هدف اصلی عملیات آزادی ناوبری ایالات متحده «به چالش کشیدن جاه‌طلبی‌های پکن در دریای چین جنوبی» است؛ زیرا پروژه‌های احیای زمین چین در دریای چین جنوبی «تلاش‌ها برای مدیریت و حل‌وفصل مسالمت‌آمیز اختلافات ارضی و دریایی را مختل می‌کند» (Feng & He, 2018: 1). به گفته وانگ زایبانگ^۲، معاون مؤسسه تحقیقاتی وابسته به وزارت امنیت دولتی چین، مقامات ایالات متحده با افزایش عملیات آزادی دریانوردی به احیای زمین چین پاسخ داده‌اند تا «وجهه خود را در مقابل جامعه بین‌المللی به دست آورند» (Zaibang, 2015: 12). بر اساس نظریه واقع‌گرایی تدافعی، اگر کشوری قصد بر هم زدن امنیت و موازنه را داشته باشد؛ سایرین بایستی جهت کسب امنیت، اقدام به افزایش قدرت و دستیابی به موازنه جدید نمایند. در واقع، نگرانی اصلی واشنگتن

1. Greg Austin
2. Wang Zaibang

عمدتاً تحت تأثیر افزایش نفوذ اقتصادی و نظامی چین است. لذا واشنگتن برای مهار چین، نه تنها در آسیای جنوب شرقی؛ بلکه به طور کلی در سطح بین‌الملل که تهدیدی برای نظم تک‌قطبی آمریکاست، تلاش می‌کند تا این کشور را در شرق آسیا منزوی کند. مهار پیشروی چین در دریای چین جنوبی و آب‌های پیرامونی آن، علاوه بر افزایش انزوای منطقه‌ای پکن، می‌تواند معادلات قدرت را به نفع ایالات متحده و متحدانش در شرق آسیا دگرگون سازد. امروزه، مناقشه دریای چین جنوبی بسیار فراتر از مناقشات نفتی و سرزمینی رفته است و در عوض به یک میدان نبرد جدید برای رقابت استراتژیک بین چین و ایالات متحده تبدیل شده است. از منظر استراتژیک، ایالات متحده از موضوع دریای چین جنوبی به عنوان ابزاری برای جلب حمایت کشورهای داخل و خارج از منطقه استفاده کرده است تا زمینه شکل‌گیری ائتلافی نظامی علیه چین در محدوده‌ی هند و اقیانوس آرام را فراهم کند. از نظر تاکتیکی، ایالات متحده عملیات استقرار یکجانبه یا مشترک قدرت خود را تحت چارچوب استراتژی هند و اقیانوس آرام افزایش داده است. این اقدامات باعث شده است که رقابت ژئوپلیتیکی ناشی از بازی‌های نظامی دریایی بین چین و ایالات متحده به طور فزاینده‌ای شدید شود و چالش‌های جدیدی را برای امنیت دریایی در منطقه ایجاد کند (Wu, 2019: 6). ایالات متحده بعد از ترک افغانستان، در چارچوب پیمان کواد^۱ یا گفتگوی امنیتی چهارجانبه که در سال ۲۰۰۷ با عضویت آمریکا، استرالیا، هند و ژاپن برای تضمین امنیت در اقیانوس هند و اقیانوس آرام تأسیس گردیده بود؛ بزرگ‌ترین رزمایش مشترک موسوم به مالابار ۲۰۲۱ را در خلیج بنگال با مشارکت ۲۵ هزار تفنگدار دریایی و با استفاده از ده‌ها کشتی و زیردریایی برای شبیه‌سازی تصرف و کنترل جزایر غرب اقیانوس آرام برگزار کرد. توجه آمریکا به این مانورها و اتحادهای امنیتی نشان می‌دهد که تمرکز ارتش آمریکا از زمان تهاجم دو دهه پیش به افغانستان تا چه اندازه تغییر کرده است. ایالات متحده با این رزمایش که با هدف مقابله با جاه‌طلبی‌های سرزمینی چین انجام شد؛ به دنبال اطمینان بخشی به متحدان خود بود که پس از سقوط کابل نسبت به تعهدات نظامی آمریکا دچار تردید شده بودند (محمدنیا و پورحسن، ۱۴۰۲: ۱۱۳).

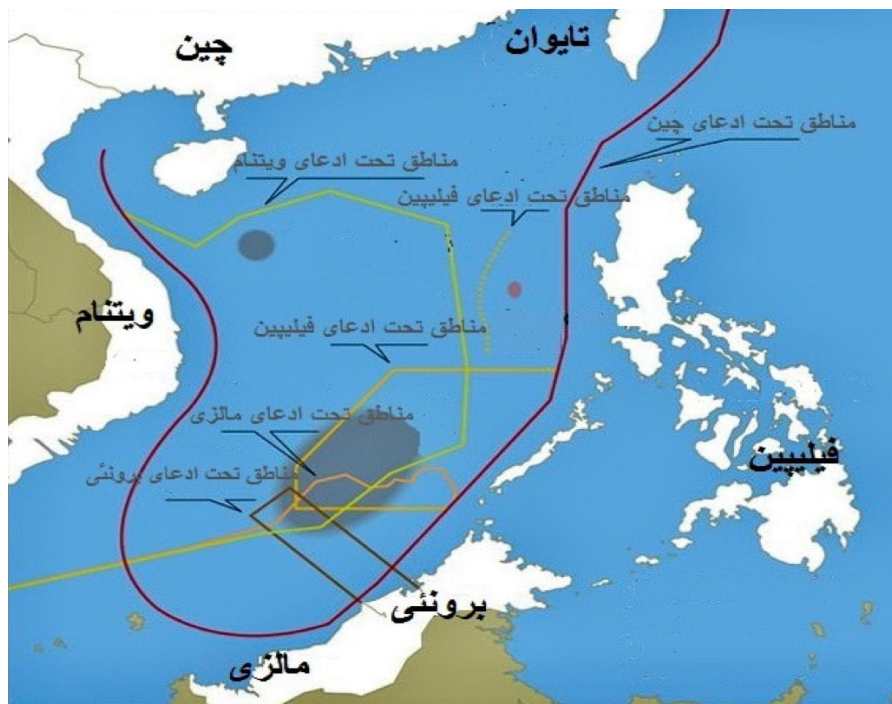
از ۱۱ تا ۲۸ آوریل ۲۰۲۳، نیروهای مسلح فیلیپین و نیروهای مسلح ایالات متحده بزرگ‌ترین رزمایش نظامی بالیکاتان با مشارکت بیش از ۱۷ هزار و ۶۰۰ پرسنل نظامی آمریکایی، فیلیپینی و استرالیایی برگزار کردند. ایالات متحده و فیلیپین در تلاش‌های اخیر برای احیاء و به‌روزرسانی اتحاد خود، معاهده دفاع متقابل ۱۹۵۱ را مورد بازنگری و تعریف مجدد قرار دادند که در ابداع راه‌هایی برای مقابله با گسترش دریایی چین در دریای چین جنوبی نقش اساسی دارد. پس از بحث و گفت‌وگو، مانیل و واشنگتن دستورالعمل‌های اساسی معاهده دفاع متقابل ۱۹۵۱ را منتشر کردند. این معاهده موارد زیر را ارائه می‌کند: (الف) - زبان مندرج در معاهده دفاع متقابل ۱۹۵۱ را روشن می‌کند تا مشخص کند در صورت حمله به کشتی‌های عمومی^۲ فیلیپین در دریای چین جنوبی، ایالات متحده تحت چه شرایطی به تعهدات پیمان خود عمل می‌کند و (ب) - واشنگتن را متعهد می‌کند که مقدار قابل توجهی از کمک‌های نظامی به مانیل ارائه دهد تا ارتش فیلیپین بتواند به قابلیت همکاری با نیروهای مسلح ایالات متحده دست یابد (Dalpino, 2023: 81). پس از آن که نانسی پلوسی^۳، رئیس مجلس نمایندگان ایالات متحده، در ۲ اگوست ۲۰۲۲ از تایوان بازدید کرد؛ ارتش آزادی‌بخش خلق چین به رهبری فرماندهی تاتر شرقی، در سپتامبر ۲۰۲۲، چندین جت جنگنده، بمبافکن و هواپیماهای دیگر را برای برگزاری مانورهای نظامی بسیار گسترده در اطراف تایوان مستقر کرد. در همان زمان، نیروی دریایی ارتش آزادی‌بخش خلق، بیش از ده ناوشکن و کشتی اسکورت را از جهات مختلف در آب‌های اطراف تایوان اعزام کرد که رسانه‌های دولتی چین آن را به عنوان عملیات مهار و کنترل توصیف کردند (Perlez And Others: 2022: 5) که این امر می‌تواند باعث صاف‌بندی آمریکا و متحدان منطقه‌ای آن در مقابل چین و گسترش رقابت‌های تسلیحاتی در شرق آسیا شود. قاطعیت چین در دریای چین جنوبی به طور پیوسته افزایش یافته است و منجر به تشدید تنش با کشورهای مدعی آسیای

1. Quad

۲. طبق قانون کشتی‌های عمومی، «کشتی عمومی» به هر کشتی‌ای اطلاق می‌شود که تحت مالکیت یا اداره دولت ایالات متحده است و برای اهداف عمومی استفاده می‌شود. این تعریف، کشتی‌های عمومی را از کشتی‌های تجاری که دولت ممکن است مالک یا اداره کند؛ اما در فعالیت‌های تجاری فعالیت می‌کنند؛ متمایز می‌کند (Holt, 2013: 512).

3. Nancy Pelosi

جنوب شرقی، به ویژه فیلیپین، بر سر جزیره «توماس شول دوم»^۱ از جزایر اسپرانتلی شده است. در میان افزایش تنش‌ها با چین، فیلیپین مشارکت خود را با دیگر همسایگان هند و اقیانوس آرام تقویت کرده است. مانیل قراردادهایی را برای افزایش دسترسی ایالات متحده به پایگاه‌های فیلیپین، آموزش تمرین مشترک و واردات سلاح با واشنگتن امضاء کرده است. در مارس ۲۰۲۴، آستین، تأیید کرد که معاهده دفاع متقابل ایالات متحده با فیلیپین به نیروهای مسلح، کشتی‌های عمومی و هواپیماهای هر دو کشور در دریای چین جنوبی تعمیم داده شده است. در همین حال، ژاپن نیز در سال‌های اخیر با فروش تجهیزات نظامی به فیلیپین و ویتنام برای بهبود ظرفیت امنیت دریایی، حضور خود را افزایش داده است (Center for Preventive Action, 2022: 2). در واقع، ایالات متحده که منافع مهمی را در تضمین آزادی ناوبری و ایمن‌سازی خطوط ارتباطی دریایی حفظ می‌کند؛ حمایت خود را از توافق با فیلیپین بر سر یک کُد رفتار الزام‌آور و سایر اقدامات اعتمادساز اعلام کرده است. ادعاهای چین، خطوط ارتباطی دریایی را که گذرگاه‌های دریایی مهمی هستند و تجارت و حرکت نیروهای دریایی را تسهیل می‌کنند؛ تهدید می‌کند. ایالات متحده برای حفاظت از منافع سیاسی، امنیتی و اقتصادی خود در منطقه، ادعاهای قاطعانه ارضی چین و تلاش‌های احیای زمین آن را با انجام عملیات‌های آزادی ناوبری و تقویت حمایت از شرکای جنوب شرقی آسیا به چالش کشیده است. معاهده دفاعی واشنگتن با مانیل می‌تواند ایالات متحده را به یک درگیری بالقوه چین و فیلیپین بر سر ذخایر قابل توجه گاز طبیعی یا مناطق ماهیگیری سودآور در قلمروی مورد مناقشه بکشاند (Zahir, 2021: 12).

نقشه ۴. مناطق ادعایی از سوی کشورهای ساحلی در دریای چین جنوبی

(خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴۰۲: ۲)

مالزی همچنان به دنبال یک استراتژی غیر تقابلی در این مناقشه بوده و در حال ایجاد تعادل بین ایالات متحده و چین است. افزایش هزینه‌های نظامی مالزی بیانگر این است که این کشور چین را تا حدی یک تهدید می‌داند؛ زیرا کوالالامپور همزمان روی تقویت روابط نظامی با ایالات متحده کار می‌کند. استراتژی قاطعانه چین در قبال ویتنام و فیلیپین، این دو کشور را به سمت ایالات متحده سوق داده است تا به حمایت نظامی واشنگتن وابسته باشند. در مقایسه با سایر مدعیان، فیلیپین و ویتنام نسبت به ادعاهای حاکمیتی خود فعال‌تر بوده‌اند. هزینه‌های نظامی برای فیلیپین همیشه در نوسان بوده است. این کشور در موارد مختلف با چین

درگیر شده است؛ به ویژه در سال ۲۰۱۲ بر سر جزیره اسکاربورو شول^۱ و در سال ۲۰۱۶ که کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها به نفع فیلیپین رأی داد. از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ افزایش مستمری در هزینه‌های نظامی فیلیپین وجود داشت که در سال‌های بعد شروع به کاهش کرد. اگرچه فیلیپین توانایی‌های دریایی خود را از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ افزایش داد. مانیل علی‌رغم ملایم‌تر کردن موضع خود، متحد استراتژیک واشنگتن باقی می‌ماند؛ به این معنی که در صورت بروز درگیری، انتظار می‌رود که ایالات متحده به فیلیپین کمک کند (Zhen, 2018: 7).

با این حال، فیلیپین همچنان به دنبال افزایش قابلیت‌های خود برای دفاع از ادعای حاکمیت خود و بازدارندگی از نظامی‌سازی چین است؛ همان‌طور که در مذاکرات واشنگتن و وائیل در مورد یک سیستم موشکی ارتقاء یافته برای فیلیپین با کمک ایالات متحده مشهود است. هزینه‌های نظامی ویتنام به طور پیوسته در طول سال‌ها افزایش یافته و به عنوان پاسخی به افزایش قابلیت‌های چین با کمک زیردریایی‌های روسی، نوسازی نیروهای نظامی خود را آغاز کرد. با این حال، آموزش بیشتر برای نیروی دریایی ویتنام مورد نیاز است تا بتوانند ادعاهای چین در دریای چین جنوبی را به چالش بکشند (Burgess, 2016: 130). ویتنام، مانند فیلیپین، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین مخالفان ادعای حاکمیتی چین، درگیری‌هایی با پکن در منطقه داشته است. برخی از آن‌ها شامل آزار و اذیت کشتی‌های ماهیگیری، مصادره صید آن‌ها و قطع کابل‌های بررسی لرزه‌نگاری در سال ۲۰۱۱ و نصب دکل نفتی در سال ۲۰۱۴ است. در واکنش به اقدامات چین در نظامی‌سازی سریع دریای چین جنوبی، ویتنام شروع به افزایش حضور دریایی خود و همچنین تقویت ادعاهای حاکمیتی خود با پرتاب‌کننده‌های راکت سیار کرده است. علاوه بر این، دولت ویتنام نیز با کمک تدارکات نظامی روسیه و حمایت ایالات متحده با هدف بازدارندگی چین، توانایی‌های دفاعی خود را افزایش می‌دهد. ویتنام مانند اکثر کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی، در تلاش است تا به دقت بین چین که مرز زمینی مشترکی با آن دارد و به آن وابستگی اقتصادی دارد و ایالات متحده تعادل برقرار کند. چین فعالیت‌های گسترده احیای زمین و ساخت پایگاه در دریای چین جنوبی را در سال ۲۰۱۳ آغاز کرد (O'Rourke, 2019: 19). از آنجایی که چین تهدیدی استراتژیک برای کشورهای شرق آسیا و ایالات متحده قلمداد می‌گردد؛ واشنگتن تلاش می‌کند با افزایش حضور و انجام تحرکات و رزمایش‌های نظامی در آسیا و انعقاد قراردادهای نظامی با ژاپن، هند، کره جنوبی، سنگاپور، ویتنام، فیلیپین و تایوان به عنوان رقبای چین و انعقاد پیمان‌های سیاسی و نظامی با استرالیا و اندونزی و به کارگیری تعرفه‌های گمرکی، پکن را در منطقه در انزوا قرار دهد که این امر چشم‌انداز صلح و ثبات منطقه‌ای را در شرق آسیا خدشه‌دار خواهد کرد. در واقع، واشنگتن با پیگیری دو استراتژی مهار و مشارکت در تلاش است تا جلوی افزایش قدرت پکن در منطقه را بگیرد. استراتژی تعادل مجدد ایالات متحده در شرق آسیا به طور قابل توجهی به رقابت استراتژیک چین و آمریکا دامن زده است که این امر باعث تشدید تنش‌ها در مناقشات دریای چین جنوبی شده است.

تحلیل یافته‌های پژوهش از منظر رئالیسم تدافعی

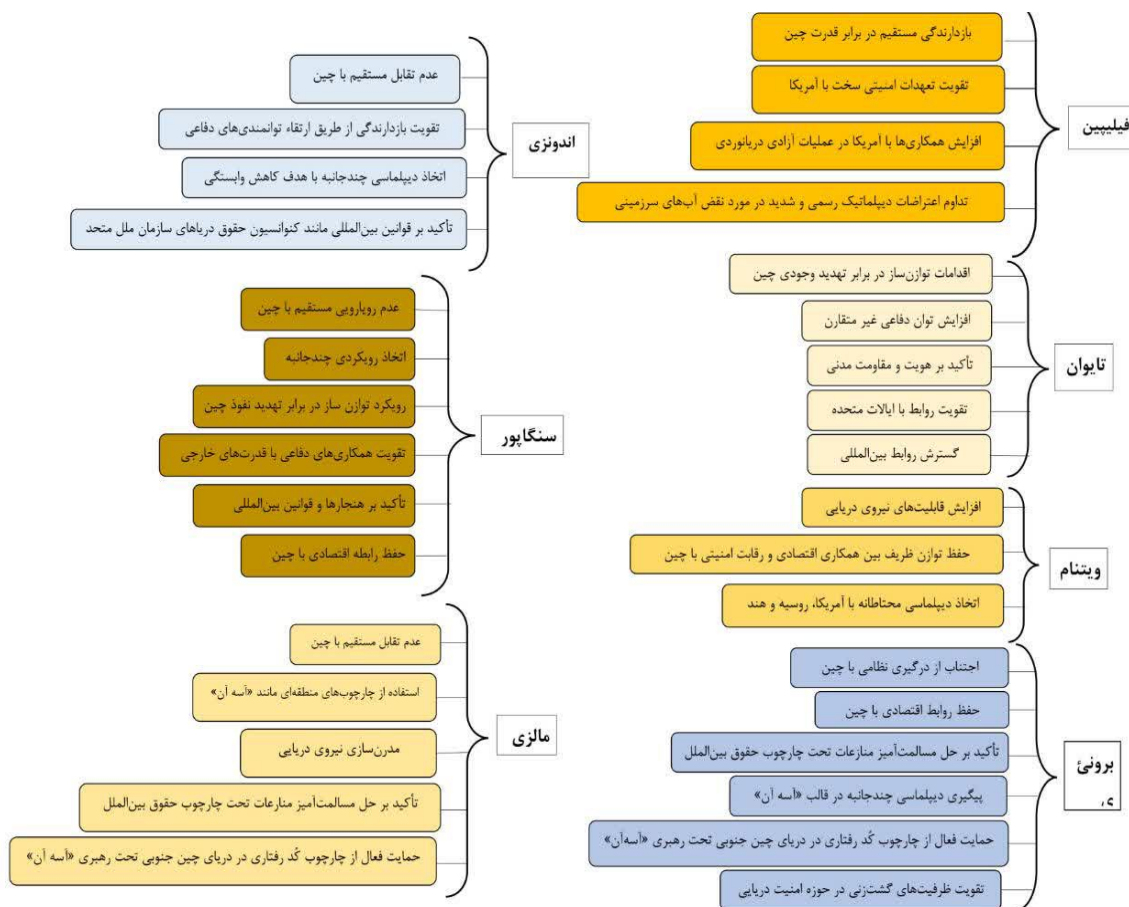
دریای چین جنوبی به عنوان یکی از شلوغ‌ترین و استراتژیک‌ترین آبراه‌های جهان، به صحنه اصلی رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی تبدیل شده است. در سال‌های اخیر، اقدامات چین در ساخت جزایر مصنوعی در آب‌های مورد مناقشه دریای چین جنوبی، به‌ویژه در زنجیره جزایر اسپراتلی، تهدیدی برای بازیگران منطقه و بین‌الملل محسوب می‌شود. این فعالیت‌ها که شامل عملیات‌های مهندسی عظیم برای تبدیل صخره‌های مرجانی به پایگاه‌های نظامی قابل استفاده و دارای قابلیت‌های ضد دسترسی / منع منطقه‌ای است؛ فراتر از اقدامات صرفاً دفاعی برای تأمین امنیت مرزهای شناخته شده تلقی می‌شود. این جزایر مصنوعی، با ابعاد جغرافیایی و استراتژیک قابل توجه، ابزارهای فیزیکی برای تغییر وضعیت موجود و تثبیت ادعاهای ارضی غیرقابل انکار هستند. این تغییر بنیادین در توازن قدرت منطقه‌ای، بازیگران پیرامونی را وادار کرده است تا از مدل‌های مبتنی بر همکاری محض فاصله گرفته و به سمت یک «بازتوازن تدافعی» حرکت کنند. این نوشتار با استفاده از نظریه رئالیسم تدافعی، به تحلیل کیفی واکنش‌های کشورهای ساحلی در برابر گسترش قدرت چین پرداخته و نشان داد که چگونه سیاست‌های جدید مبتنی بر بازدارندگی و تقویت اتحادهای نظامی، ضرورت حفظ موازنه قدرت در آسیا-اقیانوسیه را به یک اولویت استراتژیک تبدیل کرده است. بر اساس رئالیسم تدافعی،

دولت‌ها در جست‌وجوی امنیت حداکثری نیستند؛ بلکه هدفشان حفظ موقعیت نسبی خود در سیستم بین‌المللی است. اقدامات نظامی چین در دریای جنوبی چین، اگرچه توسط پکن به عنوان تدابیری برای تأمین منافع مشروع و دفاع از مالکیت سرزمینی توجیه می‌شود؛ اما در عمل به وضوح معیارهای «امنیت‌محور» را زیر پا گذاشته است. اقدامات چین، به جای ایجاد ثبات، به طور اجتناب‌ناپذیر یک معمای امنیتی کلاسیک را فعال کرده است. افزایش توانایی‌های نظامی چین در این جزایر، توسط قدرت‌های منطقه‌ای و حتی قدرت‌های فرامنطقه‌ای به عنوان تهدید راهبردی درک می‌شود. این درک، موجب تقویت واکنش‌های بازدارنده شده و به تقویت چرخه‌های تسلیحاتی منطقه‌ای منجر می‌گردد. هر گامی که چین برای امنیت خود بر می‌دارد، توسط همسایگان به عنوان گامی تهاجمی تلقی شده و آن‌ها را به سوی تقویت قابلیت‌های دفاعی و امنیتی خود سوق می‌دهد که این مسأله امنیت چین را در درازمدت کاهش می‌دهد.

آمریکا تاکنون نقش هژمون امنیتی در آسیا-اقیانوسیه را ایفا کرده است. چین با ایجاد «جزایر مصنوعی» در آب‌های استراتژیک، مستقیماً نظم امنیتی مبتنی بر قوانین تحت رهبری آمریکا را هدف قرار داده است. این امر صرفاً رقابت سرزمینی نیست؛ بلکه تلاشی برای تغییر قواعد بازی در منطقه است. چین در حال حاضر توانایی کامل جایگزینی هژمونی آمریکا را ندارد؛ اما با استقرار نظامی در زنجیره‌های جزایر، به دنبال ایجاد یک «فضای نفوذ انحصاری» است که بتواند حضور نظامی آمریکا را در حاشیه قلمروی خود محدود کند. این استراتژی که می‌توان آن را «چالش هژمونی محدود» نامید؛ به چین امکان می‌دهد تا بدون ورود به یک درگیری تمام عیار، بر تصمیم‌گیری‌های بازیگران کوچک‌تر تأثیر بگذارد و نظم امنیتی مبتنی بر دسترسی آزاد را تضعیف نماید. در واقع، اقدامات سخت چین در دریای چین جنوبی، ضمن تهدید امنیتی برای کشورهای ساحلی، می‌تواند به تضعیف قدرت دریایی واشنگتن و عقب‌نشینی آن از آب‌ها آسیا و اقیانوسیه کمک شایانی بخشد. در این میان، ایالات متحده، به عنوان قدرت فرامنطقه‌ای و مدافع آزادی ناوبری، با راه‌اندازی رزمایش‌های مشترک و افزایش همکاری‌های امنیتی تلاش کرده موازنه بازدارندگی را حفظ کند. اقدامات واشنگتن، مانند گشت‌زنی‌های آزادی ناوبری و تقویت پیمان‌های دوجانبه با فیلیپین، به منزله حمایت عملی از کشورهای ساحلی در برابر فشارهای چین است. این رفتار در چارچوب رئالیسم تدافعی تعبیر می‌شود؛ زیرا هدف آن جلوگیری از سیطره یک قدرت بر منطقه و حفظ ثبات راهبردی است. در سطح منطقه‌ای، فیلیپین و ویتنام فعال‌ترین واکنش‌ها را در برابر افزایش قدرت منطقه‌ای چین نشان داده‌اند. فیلیپین از طریق گسترش همکاری‌های نظامی با آمریکا و مدرن‌سازی ناوگان دریایی خود، به دنبال بازگشت به موازنه قدرت سنتی است. این امر با هدف ایجاد یک شبکه توازن ساز حول چین انجام می‌شود. فیلیپین تا سال ۲۰۱۰ رویکردی مسالمت‌آمیز نسبت به چین داشت و سطح تعامل بالایی را با پکن حفظ کرد. در سال ۲۰۱۲ و پس از حادثه جزیره اسکاربرو شول، روابط مانیل و پکن کاهش پیدا کرد. با این حال، فیلیپین تا سال ۲۰۱۶ گرایش به همکاری با چین داشت؛ اما با صدور رأی کنوانسیون سازمان ملل متحد به نفع خود در همان سال، مقامات مانیل تحت تأثیر فشارهای فیزیکی مستقیم پکن، به اتخاذ سیاست موازنه قدرت فعال‌تر و تعمیق اتحاد با واشنگتن روی آوردند. در واقع، همکاری‌های مانیل و واشنگتن مستقیماً با هدف بازدارندگی چین در مقابل هرگونه اقدام احتمالی در سناریوهایی مانند تایوان یا مناطق مورد مناقشه افزایش یافته است. ویتنام در عین حفظ روابط اقتصادی با پکن، راهبردی «چندوجهی» را پذیرفته و روابط امنیتی با کشورهای متعددی از جمله هند، ژاپن و استرالیا ایجاد کرده است تا از وابستگی بیش از حد به چین جلوگیری کند. این امر می‌تواند به افزایش قدرت بازدارندگی ویتنام در برابر تهدیدات چین کمک شایانی بخشد.

دو کشور مالزی و بروئی رویکردی محتاط‌تر و مبتنی بر دیپلماسی چندجانبه اتخاذ کرده‌اند و از سازوکارهای حقوق بین‌الملل به‌ویژه عملیات آزادی ناوبری برای تقویت موقعیت خود استفاده می‌کنند. گرچه رویکرد این دو کشور کمتر نظامی است؛ اما بیانگر تلاش آن‌ها برای بازدارندگی نرم از طریق مشروعیت بین‌المللی و شبکه‌های منطقه‌ای است. در همین راستا، سازمان آسه‌آن به عنوان چارچوب چندجانبه، در صدد تدوین «کُد رفتاری دریای چین جنوبی» است تا رفتار بازیگران را محدود کرده و از تشدید بحران جلوگیری کند. در مجموع، اقدامات کشورهای ساحلی ترکیبی از بازدارندگی سخت (نظامی) و بازدارندگی نرم (دیپلماتیک و حقوقی) را شکل داده‌اند. تلاش کشورهای ساحلی برای حفظ توازن قدرت نشان می‌دهد که افزایش قدرت چین به جای تسلط بلامناع، منجر به شکل‌گیری شبکه‌ای از اتحادها و همکاری‌های دفاعی و امنیتی جدید در منطقه شده است که این امر کمک شایانی به

حفظ صلح و ثبات در شرق آسیا نموده است. اقدامات کشورهای ساحلی بر اساس رئالیسم تدافعی قابل بحث است که هدف اصلی دولت‌ها در این چارچوب، حفظ بقاء و اطمینان از عدم دسترسی رقیب به قدرت هژمونیک منطقه‌ای است. در واقع، می‌توان اذعان داشت که رئالیسم تدافعی توضیح مناسبی برای الگوی رفتاری کشورهای ساحلی در برابر چین ارائه می‌دهد؛ زیرا کنش‌های آنان نه تهاجمی، بلکه مبتنی بر بازگرداندن موازنه قدرت منطقه‌ای و جلوگیری از سلطه یک‌جانبه پکن بر معادلات آسیا-اقیانوسیه است. بازدارندگی منطقه‌ای در دریای چین جنوبی، در قالب همکاری‌های نظامی، دیپلماسی چندجانبه و مشروعیت‌بخشی حقوقی شکلی پیچیده و پویا به خود گرفته که این امر ثبات منطقه و آینده نظم آسیایی را رقم می‌زند. کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی در واکنش به تهدیدات منطقه‌ای چین، رویکردهای متفاوتی اتخاذ کرده‌اند که منعکس‌کننده تفاوت در قدرت ملی و سطح تهدید درک شده است.

نمودار ۱. اقدامات کشورهای ساحلی در برابر قدرت‌طلبی چین در دریای چین جنوبی

(منبع: نویسنده)

نتیجه‌گیری

دریای چین جنوبی به دلیل اهمیت ژئوپلیتیکی، منابع طبیعی غنی و مسیرهای حیاتی تجارت جهانی، به کانون اصلی رقابت قدرت‌های بزرگ تبدیل شده است. اقدامات چین شامل ساخت جزایر مصنوعی، نظامی‌سازی آن‌ها و تفسیرهای گسترده از حقوق دریایی مانند خطوط نه‌گانه، توسط بازیگران ساحلی به عنوان اقدامات تهاجمی تلقی شده که این امر توازن قدرت موجود را به نفع پکن تغییر می‌دهد. تحلیل این سیاست‌ها بر اساس نظریه رئالیسم تدافعی صورت می‌گیرد. این چارچوب نظری فرض می‌کند که دولت‌ها، نه خواهان تسلط یا هژمونی جهانی، بلکه عمدتاً به دنبال بقاء خود هستند. در محیط آنارشیک بین‌الملل، وقتی یک قدرت منطقه‌ای مانند چین به گونه‌ای عمل می‌کند که نشانه‌هایی از قابلیت‌های تهاجمی برای تسلط بر منطقه را به نمایش می‌گذارد؛

سایر بازیگران برای حفظ موازنه قدرت دست به اقدامات تدافعی می‌زنند. در این چارچوب، اقدامات تدافعی علیه نفوذ چین به عنوان واکنش‌های منطقی به تهدید هژمونی درک می‌شوند. این اقدامات دربرگیرنده تقویت اتحادها، افزایش قابلیت‌های بازدارندگی و کاهش میزان وابستگی به بازیگران تهدیدزا است و نه الزاماً تلاشی برای برهم‌زدن نظم موجود به نفع خود. هدف اصلی چنین اقداماتی، حفظ وضعیت موجود در توازن قدرت منطقه‌ای و جلوگیری از تغییرات ناخواسته در ساختار آن است. مناقشه و تنش در مورد ادعاهای حاکمیتی در دریای چین جنوبی به طور قابل توجهی در چند سال گذشته افزایش یافته است. چین با ارتقاء آن به یک منافع اصلی، تقویت اجرای قانون ماهیگیری و ایجاد تأسیسات غیرنظامی و نظامی در جزایر و آب‌های مورد مناقشه، موضع قاطعانه‌تری نسبت به ادعاهای خود اتخاذ کرده است. قاطعیت فزاینده این کشور بر حق حاکمیت و حقوق دریایی در دریای چین جنوبی چالشی اساسی برای وضعیت موجود در منطقه محسوب می‌شود. با این که چین از تنش‌ها و منازعات حاکمیتی در دریای چین جنوبی نیز آسیب دیده است؛ اما با سرعت بسیار بیشتری خود را ترمیم کرده و بعید است بوجه توسعه نظامی این کشور کم شود. هم‌اکنون کارخانه‌ها و کشتی‌سازی‌های این کشور با سرعتی بی‌سابقه مشغول ساخت و تحویل سخت‌افزار نظامی پیشرفته هستند که این امر، ضمن افزایش خصومت‌ها و گسترش یک رقابت عظیم تسلیحاتی در منطقه، می‌تواند تأثیر به‌سزایی بر چشم‌انداز صلح و امنیت منطقه در شرق آسیا داشته باشد. چین همچنین از حق خود با اعزام کشتی‌هایی از گارد ساحلی، شبه نظامیان دریایی و ناوگان ماهیگیری خود در دریای چین جنوبی پشتیبانی کرده است. آمریکا به عنوان کشور فرامنطقه‌ای سهمی در این اختلافات ندارد؛ ولی بنا بر دلایلی همچون؛ مقابله با خیزش چین و حمایت از آزادی دریانوردی در این منطقه حضور فعال و پررنگی دارد. سیاستگذاران پنتاگون سیاستی را اتخاذ کرده‌اند که در راستای پیشبرد منافع آمریکا در دریای چین جنوبی و به ویژه مهار افزایش قدرت چین است که موقعیت و جایگاه ایالات متحده را در امور جهانی تهدید می‌کند. ایالات متحده برای کاهش نفوذ چین در منطقه شرق آسیا و دریای چین جنوبی در تلاش است با برقراری روابط گسترده نظامی و امنیتی با کشورهای پیرامونی چین از یک سو آن‌ها را به خود متعهد کند و از سوی دیگر، از ایجاد اتحاد و انعقاد پیمان‌های امنیتی این کشورها با چین جلوگیری کند. این امر به واشنگتن کمک می‌کند تا با نفوذ در کشورهای همسایه چین جایگاه راهبردی این کشور را در آسیا- پاسیفیک تنزل بخشد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نظر نویسندگان، این مقاله هیچ گومه تعارض منافی ندارد.

منابع

- خبرگزاری جمهوری اسلامی (۱۴۰۲). فیلپین، جبهه دیگر تقابل آمریکا و چین، ۱۰ اردیبهشت، قابل دسترسی: <https://www.irna.ir/news/85096833/> (بازیابی ۱۲ آذر ۱۴۰۴)
- درج، حمید، فلاح‌پیشه، حشمت‌الله (۱۳۹۸). روسیه و چین در مقابل آمریکا در صفحه ژئوپلیتیک اوراسیا، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای سیاسی، ۴(۱۳)، ۶۲-۲۳.
- دهشیار، حسین، نجم‌آبادی، مرتضی و بخشی، رامین (۱۳۹۸). رقابت چین و آمریکا در دریای جنوبی چین، فصلنامه راهبرد سیاسی، ۳(۹)، ۴۱-۱.
- شورای راهبردی روابط خارجی (۱۳۹۸). بعد هسته‌ای تنش‌ها در دریای جنوبی چین، قابل دسترسی: <https://www.scfr.ir/fa/100/25218/> (بازیابی ۱۲ آذر ۱۴۰۴)
- صبوری، ضیاءالدین قیاسی، امیر (۱۳۹۳). تحولات ژئوپلیتیک دریای جنوبی چین و راهبرد بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای: آثار و پیامدها، فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل، ۱(۱۴)، ۵۸-۳۱.
- محمدنیا، مهدی، پورحسن، ناصر (۱۴۰۲). خروج نظامی ایالات متحده از افغانستان و چرخش به شرق آسیا؛ گذار به هژمونی اجباری، فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۲۰(۷۷)، ۱۲۴-۱۰۱.
- مهکویی، حجت، شعبانی، مریم (۱۳۹۸). واکاوی دلایل ساخت جزایر مصنوعی توسط چین در دریای جنوبی چین، فصلنامه جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۱۷(۳۳)، ۲۵۷-۲۱۷.

- Amin, Fouzia, Hassan, Zafar. (2024). Territorial Disputes in the South China Sea: Economic Implications for the Region. *Sir Syed Journal of Education & Social Research*, 7(1), 1-6.
- Austin, Greg. (2016). Managing China's 'Strategic Shock' in the South China Sea. ICAS, Available at: <https://chinaus-icas.org/research/managing-chinas-strategic-shock-south-china-sea/>, (Accessed On: 13/9/2025).
- Barua, Mintu. (2020). Contest for Dominance: US-China Rivalry in Asia. *Institute of Chinese Studies*, 56(4), 23-42.
- Bock, Andreas, Eschenbacher, Saskia. (2014). The Social Construction of Threats. The Iran Nuclear Crisis as a Textbook Example for Jack Mezirow's Transformative Learning Theory. *Adult Education Research Conference*, No. 12, 74-79.
- Burgess, Stephen F. (2016). Rising bipolarity in the South China Sea: the American rebalance to Asia and China's expansion. *Journal of Contemporary Security Policy*, 37(1), 111-143.
- Buszynski, Leszek. (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.- China Strategic Rivalry. *The Washington Quarterly*, 35 (2), 139-56.
- Center for Preventive Action* (2024). Territorial Disputes in the South China Sea. September 17, Available at: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/territorial-disputes-south-china-sea>, (Accessed On: 16/9/2025).
- Chan, Minnie. (2020). South China Sea: PLA's new dry dock in Hainan big enough for Type 002 aircraft carriers, analysts say. *The South China Morning Post*, Available at: <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3114634/south-china-sea-plas-new-dry-dock-hainan-big-enough-type-002>, (Accessed On: 13/9/2025).
- Chen, Zhiming, Caouette, Dominique. (2013). Chinas South China Sea Policy and Its Implications for Canada: Claims, Strategies and Consequences. *Canadian Foreign Policy Journal*, 18(3), 301-318.
- Cordesman, Anthony H., Wang, Michael, Colley, Steven. (2015). Chinese Strategy and Military Modernization in 2015: A Comparative Analysis. CSIS, 10 October, Available at: <https://www.csis.org/analysis/chinese-strategy-and-military-modernization-2015-comparative-analysis>, (Accessed On: 19/9/2025).
- Cruz de Castro, Renato. (2024). Exploring the Philippines' Evolving Grand Strategy in the Face of China's Maritime Expansion: From the Aquino Administration to the Marcos Administration. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(1) 94-119.
- Dahshyar, Hossein, Najmabadi, Morteza & Bakhshi, Ramin. (2019). China-America Competition in the South China Sea. *Journal of Political Strategy*, 3(9), 1-41 [in Persian].
- Dalpino, Catharin. (2023). Washington zeroes in on Manila. *Comparative Connections: A Triannual E-Journal of Bilateral Relations in the Indo-Pacific*, 25(1), 79-86.
- Dinh, Thu Hien. (2019). China's South China Sea Strategy A Structural Realist Case Study. *Development and International Relations - Chinese Area Studies*, No. 51, 1-56.
- Dorj, Hamid, Falahatpishe, Heshmatollah. (2019). Iran, Russia, and China align against the United States on the Eurasian geopolitical stage. *Journal of Political Geography Research*, 4(13), 23-62 [in Persian].
- Feng, Huiyun, He, Kai. (2018). *US-China Competition and the South China Sea Disputes*. Routledge, 1-280.
- Groten, David. (2019). *How Sentiment Matters in International Relations: China and the South China Sea Dispute*. Verlag Barbara Budrich, 1-377.
- Holt, Jefferson A. (2013). Salvaging a Capsized Statute: Putting the Public Vessels Act Back on Course. *Georgia State University law Review*, 29(2), 492-538.
- Islamic Republic News Agency* (2023). Philippines, Another Front in the US-China Confrontation. 30 April, Internet address: <https://www.irna.ir/news/85096833/> [in Persian], (Accessed On: 10/9/2025).
- Jennings, Ralph. (2022). *Indonesia Leans Further Toward US Amid Growing Maritime Dispute With*

- China. VOA News, 1 Apr, <https://www.voanews.com/a/indonesia-leans-further-toward-us-amid-growing-maritime-dispute-with-china-/6532120.html>, (Accessed On: 19/8/2025).
- Kartikasari, Ardina. (2019). Indonesia's Image from China's Perspective on South China Sea Dispute (A Preliminary Study on China's Perception on Indonesia). *Global: Jurnal Politik Internasional*, 21(2), pp. 175-197.
- Kim, Jihyun. (2015). Territorial Disputes in the South China Sea Implications for Security in Asia and Beyond. *Strategic Studies Quarterly*, 12(4), 107-141.
- Kim, Jihyun. (2016). Possible Future of the Contest in the South China Sea. *The Chinese Journal of International Politics*, 9 (1), 27-57.
- Kuntic, Dario. (2015). The ominous triangle: China-Taiwan-the United States relationship. *Journal of Croatian International Relations Review*, 21(72), 238-268.
- Mahkoei, Hojjat, Shabani, Maryam. (2020). "Analysis of the Reasons for Building Artificial Islands by China in the South China Sea. *Journal of Geography and Regional Development*, 17(33), 217-257[in Persian].
- Mehboob, Shazia. (2018). Sino-US Geostrategic Competition in the South China Sea: Contextualising Rivalries, Interests, and Strategies. *Orient Research Journal of Social Sciences*, 3(2), 204-218.
- Mogato, Manuel. (2017). Philippines' Duterte orders occupation of isles in disputed South China Sea. Reuters, <https://jp.reuters.com/article/us-southchinasea-philippines/philippines-duterte-orders-occupation-of-isles-in-disputed-south-china-sea-idUSKBN1780NR>, (Accessed On: 15/8/2025).
- Mohammadnia, Mehdi, Pourhasan, Naser. (2023). The United States' Military Withdrawal from Afghanistan and the Turn to East Asia; Transition to Forced Hegemony. *International Studies Quarterly*, 20(77), 101-124[in Persian].
- O'Rourke, Ronald. (2019). China's Actions in South and East China Seas: Implications for U.S. Interests-Background and Issues for Congress. Congressional Research Service, 1-109.
- O'Rourke, Ronald. (2023). U.S.-China Strategic Competition in South and East China Seas: Background and Issues for Congress. Congressional Research Service, 1-145.
- Perlez, Jane And Others (2022). China Sends Ships and Planes Toward Taiwan, Despite Rising Criticism. *New York Times*, available at: <https://www.nytimes.com/2022/08/04/world/asia/taiwan-china-military-drills.html>, (Accessed On: 11/9/2025).
- Raditio, Klaus Heinric. (2018). Understanding China's Behaviour in the South China Sea 'A Defensive Realist Perspective. Palgrave Macmillan, 1-209.
- Raymond, Mark, David A. Welch. (2022). What's Really Going On in the South China Sea?. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 14(2), 1-23.
- Rudloff, Peter. (2013). Offensive Realism, Defensive Realism and Role of Constrains. *The Mid South Political Sciences Review*, vol. 14, 45-77.
- Rose, Gideon. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144-172.
- Roy, Nalanda. (2015). Dragon-Elephant Relationship in the South China Sea Imbroglia. *Journal of Third World Studies*, 32(1), 181-197.
- Sabouri, Ziauddin, Qiyasi, Amir. (2015). Geopolitical Developments in the South China Sea and the Strategy of Regional and Trans-Regional Actors: Effects and Consequences. *International Relations Research Quarterly*, 1(14), 31-58 [in Persian].
- Strategic Council on Foreign Relations* (2019). The Nuclear Dimension of Tensions in the South China Sea. 24 June, Internet address: <https://www.scfr.ir/fa/100/25218/> [in Persian], (Accessed On: 28/8/2025).
- Taliaferro, Jeffrey W. (2001). Security Seeking under Anarchy: Defensive Realism Revisited. *International Security*, 25(3), 128-161.
- Thayer, Carlyle A. (2010). The United States and Chinese Assertiveness in the South China Sea. *Journal Of Security Challenges*, 6(2), 69-84.
- Tiezzi, Shannon. (2018). In Brunei, China Woos Rival South China Sea Claimant. *The Diplomat*, 21 November, available at: <https://thediplomat.com/2018/11/in-brunei-china-woos-rival-southchina-sea-claimant/>,(Accessed On: 14/9/2025).

- Waldron, Arthur. (2014). China's 'Peaceful Rise' Enters Turbulence. *Orbis*, 58(2), 164–181.
- Walt, Stephen M. (1990). *The Origins of Alliances*. Cornell University Press, 1-336.
- Waltz, Kenneth N. (2008). *Realism And International Politics*. Routledge, 1-376
- Wu, Shicun. (2019). US-China Competition Will Heat up the South China Sea. *The Diplomat*, available at: <https://thediplomat.com/2019/11/us-china-competition-will-heat-up-the-south-china-sea/>, (Accessed On: 25/9/2025).
- Wu, Shicun. (2020). Preventing confrontation and conflict in the South China Sea. *Journal of China International Strategy Review*, 12(2), 36-47.
- Zahir, Apon. (2021). Militarization, Power Projection And Territorial Disputes In The South China Sea. *The Centre for Governance Studies*, 1-16.
- Zaibang, Wang. (2015). ZhongMei guanxi hua shidai zhuanxing de guan cha yu sikao” [Observations and Reflections on the Epochal Transformation of China-US Relations]. *Xiandai Guoji Guanxi*, 11(6), 1-34.
- Zhang, Feng. (2017). Chinese Thinking on the South China Sea and the Future of Regional Security. *Political Science Quarterly*, 132(3), 435-466.
- Zhen, Liu. (2018). Nations Strengthen Coastguards to Counter Beijing in South China Sea. *South China Morning Post*, 3 August, <https://www.scmp.com/news/china/diplomacydefence/article/2158047/beijings-aggression-south-china-sea-driving-expansion>, (Accessed On: 13/9/2025).
- Zhou, Weifeng. (2015). China's growing assertiveness in the South China Sea. *Elcano Royal Institute*, <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/chinas-growing-assertiveness-in-the-south-china-sea/>, (Accessed On: 23/8/2025).